

Hodimo u novosti života

Sinoda

Besplatni
obiteljski primjerak

GLASNIK DRUGE SINODE ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE – ZAGREB – DUHOVI 2006. – Godina II. Broj 2

Božji poziv na novi početak

Sinodski hod naše mjesne Crkve dosegao je u ovoj kalendarskoj godini svoj novi vrhunac u predsinskim susretima koji se održavaju u župama i drugim zajednicama vjernika. Više stotina do sada održanih susreta svjedoči o novom iskustvu zajedništva koje se rađa pod okriljem pripreme Sinode. U predsinskim raspravama naši vjernici imaju priliku, vođeni učiteljskom riječi Crkve i razmatrajući sadašnje stanje, očitovati svoje mišljenje i prijedloge o mnogim pitanjima. Takvim doprinosom sudionici predsinskih susreta obogaćuju jedni druge, svoje župne i druge zajednice vjernika, a dijeleći putem zapisa zaključke pojedinih susreta s Tajništvom za pripremu Sinode posredno obogaćuju i širu nadbiskupijsku zajednicu budući da će rezultati rasprava biti temeljna građa za izradu radnoga dokumenta same Sinode. U tome dvostrukom obogaćivanju osjeća se prisutnost Duha Svetoga, pravog pokretača svakog crkvenog djelovanja koji nadahnjuje, prati i vodi naš sinodski hod.

Poslanje primljeno na krštenju dobiva novi prostor rasta i djelovanja koji omogućuje raspirivanje karizmi i očitovanje talenata i primljenih darova. Po predsinskim susretima nastaje nova dinamika u zajednicama vjernika koja učvršćuje vjernost Evanđelju i daje snagu za suočavanje s izazovima vremena. Razmatrajući postojeću crkvenu praksu u ogledalu crkvenoga nauka otvaraju se novi vidici koji pomažu stvari sagledati u većoj širini i dubini. Gajimo nadu da će se kroz suradnju mnogih sudionika predsinskih susreta te u razmjeni njihovih zaključaka i odgovora na pitanja postavljena u procesu nadbiskupijskoga savjetovanja ponuditi rješenja nekih otvorenih pitanja te donijeti pastoralne smjernice za buduće djelovanje naše mjesne Crkve.

Iz Vazmenog pisma
kardinala **Josipa Bozanića**,
nadbiskupa zagrebačkog

Sinoda kao nova prilika

Poštovani čitatelji!
U rukama držite drugi broj *Glasnika Sinode* kojim vam želimo posredovati dio onog što se zbiva u pripremi Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije.

Nakon što je naš nadbiskup, kardinal Josip Bozanić,

na Stepinčevo 2002. najavio održavanje Sinode, mnogo se toga učinilo u njezinoj pripremi. Godina 2006. predstavlja završno vrijeme pripreme i određena je za održavanje predsinodskih susreta u zajednicama vjernika. Na tim susretima vjernici u župama i drugim zajednicama žele na temelju radnih listova očitovati svoja mišljenja i stavove o brojnim pitanjima važnima za budućnost naše Zagrebačke nadbiskupije. Na taj će način naša Sinoda doista moći biti zajednički hod u novosti života, kako i kaže geslo pripreme: »Hodimo u novosti života« (Rim 6, 4).

Kao što je Koncil dao novo lice Crkvi, naša Sinoda želi obnoviti lice Zagrebačke Crkve kako bi ona ljudima našeg vremena i prostora mogla što vjernije odražavati lice Isusa Krista. U tom se smislu ova naša Sinoda pokazuje kao jedna velika prilika za obnovu pastorala, za jačanje vjernosti Kristovom Evanđelju i utvrđivanje našeg kršćanskog identiteta. Sinoda ujedno može biti prilika za evangelizaciju i gradnju mostova prema današnjoj kulturi, umjetnosti, znanosti, prosvjeti, gospodarstvu, politici, medijima, zdravstvu i sportu.

Čini se da se po Sinodi u našoj Nadbiskupiji razvija jedan novi stil komunikacije te rađa novi način zajedništva koji nam daje nadu da će Sinoda donijeti bogate plodove. Potrebno je stoga sva nastojanja pratiti molitvom kako bi nam Bog »otvorio srce nadi i milosti Sinode kao Božjem pozivu na obnavljanje zajedničkoga doma naše svete Zagrebačke Crkve, da u svijetu bude vidljivi znak Božje ljubavi koja prihvaća, oprašta i spašava«, kako lijepo molimo u Molitvi za Sinodu. Svoje molitve upotpunimo i češćim pjevanjem *Himna Sinode* na našim bogoslužjima i drugim okupljanjima.

Svima želim Božji blagoslov!

Josip Mrzljak,
pomoćni biskup zagrebački

Iz dekreta kardinala Bozanića o početku predsinodskih rasprava

Draga braćo svećenici, poštovani animatori predsinodskih susreta, predragi vjernici – sudionici nadbiskupijskoga savjetovanja!

Ovih se dana diljem Katoličke Crkve obilježava 40. obljetnica završetka Drugoga vatikanskog koncila. Naime, 8. prosinca 1965. godine, na svetkovinu Bezgrešnog začeća, sluga Božji papa Pavao VI. svečano je zaključio Drugi vatikanski sabor, što ga je blaženi papa Ivan XXIII. započeo tri godine ranije. Papa Benedikt XVI. rekao je u svom nagovoru na Bezgrešno začeće ove godine da je Koncil najveći crkveni događaj dvadesetoga stoljeća. Blagopokojni pak papa Ivan Pavao II. u Koncilu vidi siguran kompas koji nam je dan da nas usmjerava na našem vjerničkom hodu u dvadeset i prvom stoljeću (usp. *Novo millennio ineunte*, 57). Dapače, on je pozvao partikularne Crkve da se pitaju o prihvaćanju Koncila.

Stoga dok ovime određujem da se započne s drugim dijelom nadbiskupijskoga savjetovanja

u pripremi naše Druge sinode, ujedno pozivam sve sudionike da to čine u duhu Drugoga vatikanskog sabora, to jest promičući i provodeći njegov nauk.

Drugi dio nadbiskupijskoga savjetovanja sastoji se od predsinodskih rasprava u zajednicama vjernika na kojima će se raspravljati o važnim pitanjima naše Crkve, naših obitelji i našega društva. To je nov i veoma važan korak na našem zajedničkom putu u pripremi Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije. Sedmi sinodski svezak pod naslovom

Nadbiskupijsko savjetovanje – građa za predsinodske rasprave u zajednicama vjernika, nudi opširan izbor tema za susrete u zajednicama vjer-

nika. Neka se ovi predsinodski susreti, koji čine sastavni dio procesa nadbiskupijskoga savjetovanja, održe u svim župama naše Nadbiskupije te u drugim zajednicama vjernika tijekom 2006. godine, prema uputama koje se donose u ovoj knjizi. Sudjelovanjem na predsinodskim sastancima gradit ćemo crkveno zajedništvo i djelatno pokazati odgovornost za našu Nadbiskupiju.

Rezultati predsinodskih rasprava poslužit će kao građa za pripremu radnog dokumenta za samu Sinodu, koja će na taj način moći prepoznati i obuhvatiti stvarna pitanja i prijedloge Božjeg naroda Crkve zagrebačke.

Želim da ta naša predsinodska okupljanja budu protkana molitvom po kojoj ćemo se dublje povezivati s Bogom i tako bolje prepoznavati Njegovu volju koju ima sa svakim od nas. Neka naša nastojanja budu praćena svjetlom Duha Svetoga, kako bi zajednički hod

vjernika Zagrebačke nadbiskupije bio u novosti života (usp. Rim 6, 4).

Na sve sudionike predsinodskih susreta zazivam Božji blagoslov.

Srdačno vas u Gospodinu pozdravlja vaš nadbiskup

+ Josip kard. Bozanić

Broj: 1281/2005.-Prez.
U Zagrebu, na treću nedjelju došašća,
11. prosinca 2005.

SMISAO I NAČIN PROVOĐENJA PRED SINODSKIH RASPRAVA

Po predsinsodskim raspravama do Sinode

Dr. Tomislav Markić, tajnik Sinode

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, odredio je svojim dekretom, koji donosimo u ovom broju Glasnika Sinode, da s 1. siječnjem 2006. započne drugi krug nadbiskupijskoga savjetovanja u pripremi Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije. Podsjećajući na 40. obljetnicu završetka Drugoga vatikanskog koncila naše predsinsodske rasprave stavlja u perspektivu Koncila te naglašava kako se sudjelovanjem u predsinsodskim susretima gradi crkveno zajedništvo i pokazuje odgovornost za mjesnu Crkvu. Dekret o početku drugog kruga nadbiskupijskog savjetovanja završava poticajom na molitvu »po kojoj ćemo se dublje povezati s Bogom i tako bolje prepoznati Njegovu volju koju ima sa svakim od nas« te pozivom da »naša nastojanja budu praćena svjetlom Duha Svetoga, kako bi zajednički hod vjernika Zagrebačke nadbiskupije bio u novosti života«.

Do sada učinjeno...

Nakon što je nadbiskup Bozanić 10. veljače 2002., na blagdan bl. Alojzija Stepinca, pred okupljenim vjernicima u Zagrebačkoj katedrali najavio održavanje Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije, započelo je predpripremno razdoblje Sinode, tijekom kojeg su se svećenici i zainteresirani vjernici mogli upoznati sa značenjem Sinode. Formirana su i tijela Sinode, Središnje pripremno povjerenstvo i Tajništvo za pripremu,

te je osmišljen način odvijanja pripreme za taj važan nadbiskupijski događaj. Sama priprema Sinode započela je u jesen 2002. godine pozivom nadbiskupa Bozanića svim vjernicima na molitvu za uspjeh Sinode. Animacija Sinode odvijala se na više razina. Svećenicima, redovnicama, bogoslovima, članovima crkvenih pokreta i vjerničkih udruga, a posebno vjeroučiteljima, članovima župnih vijeća kao i predstavnicima zajednica mladih, predstavljen je pothvat Sinode. U korizmi 2003. godine zagrebački biskupi objavili su pastirsko pismo o Drugoj sinodi Zagrebačke nadbiskupije uputivši svim vjernicima poziv na aktivno uključivanje u proces nadbiskupijskog savjetovanja: molitvom, promišljanjem, razgovorom i iznošenjem prijedloga. Radi što bolje informiranosti i pripreme za Sinodu, Tajništvo za pripremu Sinode objavljuje i posebnu građu. Upravo objavljena knjiga *Nadbiskupijsko savjetovanje – Građa za predsinsodske rasprave u zajednicama vjernika (Sinoda 7)* sedma je u sinodskom nizu, među kojima su

još: *Otajstvo Crkve – Liturgijska građa za vazmene nedjelje (Sinoda 1)*, *Govor o Crkvi – Građa za školski vjeronauk i župnu katehezu (Sinoda 2)*, *Pastoralni kalendar 2004. (Sinoda 3)*, *Hodimo u novosti života – Nadbiskupijski križni put mladih (Sinoda 4)*, *Pastoralni kalendar 2004./2005. (Sinoda 5)*, *Pastoralni kalendar 2005./2006. (Sinoda 6)*. O blagdanu Duhova 2005. objavljen je i prvi broj *Glasnika Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije*, povremenog glasila Sinode. Od Božića 2003. tiska se nadbiskupovo božićno pismo obiteljima koje je u znaku pripreme za Sinodu, a krajem 2004. objavljen je i *Himan Sinode*.

Sa svrhom animiranja Sinode organizirana su i školska natjecanja za vjeroučenike osnovnih i srednjih škola na

● Radni listovi velika su pomoć u svakoj predsinsodskoj raspravi

temu Sinode, a i ljetni susreti predstavnika župnih zajednica mladih u Domu sv. Martina u Malom Lošinj u bili su dijelom posvećeni toj temi. Vrijedi spomenuti i brojna predavanja, predstavljanja, tribine, duhovne obnove i susrete vjernika na kojima se govorilo o Sinodi. Tu su i redovite mjesečne emisije na Radiju Marija te povremene na Hrvatskom katoličkom radiju, kao i informacije o Sinodi u drugim medijima.

Izrađeni radni listovi

Osim animiranja Sinode, bitni dio pripreme Sinode predstavlja proces nadbiskupijskog savjetovanja koji ima cilj uključiti što širi krug vjernika u prepoznavanje pitanja o kojima buduća Sinoda treba raspravljati. Prvi dio nadbiskupijskog savjetovanja započeo je Nadbiskupovim poticajem i pozivom svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima, članovima župnih vijeća, župnih zajednica mladih, crkvenih pokreta i vjerskih udruga, katoličkim visokoškolskim ustanovama, kao i svim vjernicima laicima da iznesu svoja razmišljanja i prijedloge o temama za raspravu na Sinodi. Odgovarajući na taj poziv vjernici su uputili ukupno 1761 spis s oko 7000 pojedinačnih prijedloga koji su u obradi razvrstani u 17 tematskih područja. Oko svake teme formirana je studentska skupina sa zadatkom izrade radnih listova za razgovor u zajednicama vjernika. Usvojena su 123 radna lista koji se objavljuju u knjizi *Nadbiskupijsko savjetovanje – Građa za predsinodske rasprave u zajedni-*

cama vjernika te prigodnom mapom s radnim listovima, predaju vjerskim zajednicama na raspravu. Time započine drugi dio nadbiskupijskog savjetovanja tijekom kojeg sudionici predsinodskih rasprava mogu očitovati svoje prijedloge i želje glede ponuđene građe.

Poziv na predsinodske rasprave

Budući da se procesom nadbiskupijskog savjetovanja želi obuhvatiti što širi krug vjernika, predsinodske rasprave provode se već u župama i skupinama koje djeluju unutar župe (župna vijeća, župni Caritas, zajednice mladih, zborovi, obiteljske, molitvene i druge zajednice, te svi zainteresirani vjernici), među svećenicima, redovnicima i redovnicama i vjeroučiteljima na razini dekanata, u crkvenim ustanovama, crkvenim pokretima i vjerskim udrugama te među vjernicima djelatnicima u društvu. Susreti su, isto tako, prigoda za katehezu mladih i odraslih, za produbljivanje vjere te jačanje osjećaja odgovornosti i ljubavi prema Crkvi, a razgovorima u malim skupinama u svim vjerskim zajednicama moguće je pridonijeti i boljem uzajamnom upoznavanju i snažnijem povezivanju vjernika u župama i u Nadbiskupiji. Tako predsinodske rasprave po župama bivaju nekom vrstom »malih župnih sinoda« na temelju čijih će rezultata biti sastavljen radni dokument velike, nadbiskupijske Sinode. Stoga će predsinodske rasprave u zajednicama vjernika trajati cijelu 2006. godinu, podijeljene u dva razdoblja. Prvo razdoblje traje od 1. si-

ječnja do 30. lipnja, a drugo od 1. srpnja do 31. prosinca. Svi vjernici, bilo oni u svojim župama, bilo članovi određenih udruga, društava i skupina te svećenici, redovnici i redovnice, pozvani su na sudjelovanje u raspravama i davanje svog doprinosa za uspjeh Sinode, a modeli susreta opisani su u materijalima koji su pripremljeni za rasprave po vjerskim zajednicama u kojima se nalaze i imena svih dekanatskih koordinatora u Nadbiskupiji.

Predsinodske rasprave u zajednicama vjernika pripremaju i vode, uz župnike i župne vikare, za tu svrhu posebno izabrani i formirani animatori. Prijavljen je 1581 animator, s tim da njih 123 istodobno vrši »dvostruku službu«, tj. izabrani su za animatore u dvije ili tri zajednice vjernika. Kad im se pribroje svećenici koji djeluju u našim župama, ukupan broj voditelja i animatora predsinodskih rasprava iznosi 1951. Zadatci animatora jesu pomoći župniku ili drugom voditelju zajednice u pripremi i provođenju predsinodskih rasprava, voditi rad u skupinama tijekom rasprave, voditi zapisnik o predsinodskim raspravama te ga poslati Tajništvu Sinode, a po potrebi animatori trebaju biti u kontaktu s dekanatskim koordinatom pripreme Sinode.

Bogati radni materijali

Predsinodske se rasprave odvijaju na temelju radnih listova koji su objavljeni u knjizi *Nadbiskupijsko savjetovanje – Građa za predsinodske rasprave u zajednicama vjernika* kao i u posebnoj mapi te na CD-ROM-u. Radni listovi u knjizi namijenjeni su prije svega pripremi voditelja i animatora predsinodskih rasprava, budući da su neki od njih doneseni u proširenoj verziji, a neka tematska područja imaju i uvod u radne listove iz tog područja. Radni listovi tiskani u posebnoj mapi namijenjeni su raspravama u u zajednicama vjernika.

● Materijale predsinodskih rasprava kardinalu Bozaniću na božićnom čestitanju uručio je biskup Mrzljak

Na svakom radnom listu navedeni su adresati, tj. zajednice ili skupine vjernika koje su pozvane raspraviti određenu tematiku. Svaki radni list podijeljen je u tri dijela. U prvom dijelu donesen je pregled crkvenog nauka o pojedinoj temi, u drugom je dijelu opisano postojeće stanje u Nadbiskupiji, s obzirom na već pristigle prijedloge i zapažanja koja se odnose na tu temu, a u trećem se dijelu nalaze pitanja i poticaji za raspravu. Za svaku zajednicu u kojoj se odvijaju predsinodske rasprave potrebno je napraviti plan rasporeda susreta prema naznačenim uputama u materijalima. U pripremljenim materijalima opisuje se detaljan »proces« pripreme i održavanja samih susreta predsinodskih rasprava, daju se upute kako prirediti poziv i obavijest o susretu, kako prilagoditi prostor, kako pripremiti animatora za raspravu kao i

Vrlo je važno sa svakog susreta Tajništvo Sinode proslijediti rezultate rasprave u pismenom obliku, jer će se na temelju zapisnika s rasprava sastavljati radni dokument za sinodska zasjedanja.

svi ostali detalji koji će svakom sudioniku rasprave biti od velike koristi.

Posebnost građe za nadbiskupijsko savjetovanje svakako je u tome što je objavljena i na CD-ROM-u te će na taj način uvelike biti olakšano služenje obilnim materijalom. Na CD-ROM-u nalazi se i audio-snimka *Himna Sinode* autora dr. Ivana Šaška kojeg je uglazbio mo. Miroslav Martinjak, a snimljen je u studiju Hrvatskog katoličkog radija u izvedbi Zbora Instituta za crkvenu glazbu Albe Vidaković KBF-a Sveučilišta u Zagrebu. Na

CD-ROM-u se, uz radne listove, nalazi i druga građa vezana uz Sinodu: prezentacija o Sinodi, molitva, himan i logotip Sinode, upute za animatore predsinodskih rasprava, obrazac zapisnika predsinodskih rasprava, dva sinodska plakata, prvi broj Glasnika Sinode, izbor iz nadbiskupovih propovijedi i govora

posvećenih Sinodi te pastirsko pismo zagrebačkih biskupa o Drugoj sinodi Zagrebačke nadbiskupije. Cjelokupnu grafičku pripremu knjige i radne mape sa 123 radna lista, kao i izradu CD-ROM-a potpisuje Glas Koncila.

Važnost zapisnika i rezultata rasprava

Svaki susret treba započeti molitvom i pjesmom, a voditeljima zajednica preporuča se da pozdrave sudionike rasprava te im predstave animatore. Potom voditelji i animatori susreta trebaju sudionicima predstaviti crkveni nauk o pojedinoj temi te ukratko prikazati stanje u Nadbiskupiji na temelju radnog lista. Treći dio radnog lista koji se sastoji od pitanja i poticaja za raspravu valja obraditi u manjim skupinama kako bi svi sudionici dobili prigodu izraziti svoje mišljenje. Zbog toga je dobro da na pojedinom susretu bude više animatora koji će voditi rad u skupini te bilježiti zaključke rada za konačni zajednički zapi-

snik. Kroz rad u skupinama ostvaruje se bolje međusobno upoznavanje i snažnije povezivanje vjernika u župnim i drugim zajednicama te mu je glavni smisao i svrha da svakom sudioniku bude omogućeno otvoreno, iskreno i slobodno izraziti svoje mišljenje o temi razgovora. Svaki susret dobro je završiti plenumom na kojem pojedine skupine mogu iznijeti rezultate svoga rada, a susret treba završiti zajedničkom molitvom i najavom sljedećeg termina sastanka.

Nakon susreta potrebno je održati kratak sastanak voditelja i animatora na kojem će se osvrnuti na protekli susret te utvrditi sadržaj zajedničkog zapisnika. Svrha sastanka je da voditelj i animatori iznesu svoje dojmove o susretu, uoče pogreške i iznesu prijedloge za poboljšanje rasprava.

Vrlo je važno sa svakog susreta Tajništvo Sinode prosljediti rezultate rasprave u pismenom obliku, jer će se na temelju zapisnika s rasprava sastavljati radni dokument za sinodska zasjedanja. U zapisniku nije potrebno navoditi tko je što rekao, nego iznijeti glavne misli i ideje, zaključke i prijedloge koji su rezultat rasprave. Kako bismo na autentičan i objektivan način mogli sagledati život naše mjesne Crkve kroz razmišljanja i prijedloge naših vjernika, pozivam animatore da sastave zapisnik i prikažu rezultate bez ikakve »cenzure«. Zapisnik je nakon rasprave potrebno što prije napisati i poslati Tajništvu Sinode na adresu elektroničke pošte *sinoda@zg-nadbiskupija.hr* ili poštom na: Tajništvo za pripremu Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije, Kaptol 31, p. p. 553, 10001 Zagreb.

Nakon što krajem 2006. godine završe predsinodske rasprave u zajednicama vjernika, obrađeni rezultati ući će u radni dokument same Sinode. Tada će se moći pristupiti izboru i imenovanju članova Sinode te će tako biti stvoreni svi uvjeti za početak sinodskih zasjedanja. ■

Logo Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije

Logo Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije u osnovi je kružnog oblika i plave boje, koja je ujedno i boja Zagrebačke nadbiskupije. Oblikom se željelo naglasiti više stvari. Sve točke kružnice jednako su udaljene od njezinog središta. Tako su svi članovi Crkve, a ovdje se posebno misli na članove Zagrebačke Crkve, po ponudi spasenja, jednako blizu njezinom središtu – Isusu Kristu. Iako je krug po sebi zatvorena cjelina, logo Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije nije u potpunosti zatvoren kružnicom, već je na dva mjesta otvoren, što simbolizira otvorenost Crkve prema svim ljudima, bili oni njezini članovi ili ne.

Središnji dio loga zauzima stilizirano slovo S koje izlazi iz granica kruga te se dalje širi u plohu. Slovo S šire je i naglašenije od ostatka riječi »sinoda«, te se može shvatiti kao dio puta kojim nam je zajedno proći kroz sva događanja koja su na bilo koji način vezana uz Drugu sinodu Zagrebačke nadbiskupije. Etimološki, riječ sinoda potječe iz grčkog jezika i njezino je doslovno značenje upravo zajednički put (syn-odos). Tako shvaćena, Sinoda, iako

ju crkveno pravo definira kao skupštinu izabranih svećenika i drugih vjernika partikularne Crkve koji pomažu dijecezanskom biskupu na dobrobit sve biskupijske zajednice (*Zakonik kanonskoga prava, kan.*

kanonskoga prava, kan.

460), prije svega po-

staje zajednički

hod svih člano-

va pojedine

partikularne

Crkve. S lije-

ve strane slo-

va S nalazi se

arapska brojka

2 koja u cjelini s

ostatkom loga želi

poručiti da se radi

o Drugoj sinodi Zagre-

bačke nadbiskupije, a koja se

održava više od 80 godina nakon Prve

sinode (1925.).

U logo su uklopljeni i elementi bi-

skupskog grba zagre-

bačkog nadbiskupa kar-

dinala Josipa Bozanića,

pa se na taj način Sino-

da vremenski smješta

u razdoblje njegovog

upravljanja Zagrebač-

kom nadbiskupijom.

Golubica predstavlja

Duha Svetoga, Božju

životvornu snagu, a zvi-

jezda Mariju, »sliku i po-

četak Crkve, kakva ima

biti u budućnosti koja

svijetli putujućem Božjem narodu kao

znak pouzdane nade i utjehe» (*Lumen*

gentium, 68).

Logo Druge sinode Zagrebačke nad-

biskupije izradio je Mladen Škvorc, sve-

ćenik Zagrebačke nadbiskupije. ■

KARDINAL O SINODI

Zadaće Zagrebačke Crkve u ovom vremenu

Mihael Sokol

Naša Druga sinoda Zagrebačke nadbiskupije želi posvijestiti i ojačati crkvenost kod vjernika«, izjavio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić na konferenciji za novinare 20. siječnja u Nadbiskupskom duhovnom stolu u Zagrebu na kojoj je prikazano što je dosad učinjeno u pripremnom razdoblju same Sinode te su predstavljene teme o kojima će se raspravljati ove godine u župama nadbiskupije.

Dvije Crkve

Postavljajući pitanje što je Crkva, koje je bilo postavljeno i na Drugom vaticanском saboru, kardinal je rekao da je to pitanje »stalno aktualno a i danas je konkretno pitanje i može se postaviti i u našem hrvatskom društvu«. Što je Crkva u sebi, kako je doživljavaju i žive vjernici, što je Crkva u odnosu na svijet, u susretu sa svijetom, kako se Crkva u Hrvatskoj predstavlja u dijalogu sa suvremenim svijetom, kako Crkvu predstavljaju mediji, pitanja su koja je postavio i ponudio na razmišljanje kardinal Bozanić, komentirajući kako nakon što pročita neki članak o Crkvi te nakon što se susretne s vjernicima u župama ima dojam da se tu radi o dvije Crkve, jednoj koja živi, a drugoj medijskoj. Upozoreno je da je za Crkvu bitno da se sastoji od dva elementa: božanskog, koji je stalnost, i ljudskog, koji je podvrgnut ljudskim izazovima. Govoreći o pripremi Sinode, kardinal je istaknuo

važnost da svećenici, redovnice i redovnici i vjernici laici zajedno promišljaju o Crkvi, odnosno o zadatku Zagrebačke Crkve u ovom vremenu: što ona treba činiti iznutra, kako nastupati prema društvu i

Govoreći o pripremi Sinode, kardinal je istaknuo važnost da svećenici, redovnice i redovnici i vjernici laici zajedno promišljaju o Crkvi, odnosno o zadaćama Zagrebačke Crkve u ovom vremenu: što ona treba činiti iznutra, kako nastupati prema društvu i kako najbolje služiti čovjeku jer »Crkva nije tu za sebe nego je u službi čovjeka, ali u programu Isusa Krista«

kako najbolje služiti čovjeku jer »Crkva nije tu za sebe nego je u službi čovjeka, ali u programu Isusa Krista«, rekao je kardinal Bozanić istaknuvši kako je dosada ostvaren određeni put pripreme Sinode te da se ove godine ulazi u završnu pripremnu fazu nakon koje će uslijediti sama Sinoda. Kardinal je istaknuo kako

svi članovi Sinode imaju isti glas i nema razlike između laičkog i svećeničkog stala. »Kada se nešto izglasava, svaki glas ima istu vrijednost«, ustvrdio je kardinal Bozanić. »Ono što predlaže Sinoda treba prihvatiti nadbiskup koji ima pravo modificirati prijedloge. Onoga časa kada nadbiskup propiše prijedlog, on postaje mjerodavan za tu Crkvu. Ono što Sinoda predlaže, postaje smjerodavno kada to prihvati nadbiskup«, rekao je kardinal, dodavši kako je nadbiskup pozvan odgovorno razmatrati i slušati ono što govori glas Sinode. »Teško može doći do situacije gdje on treba postupiti drugačije od Sinode, a ako to i učini, onda to treba obrazložiti«, istaknuo je kardinal ustvrdivši kako ne može znati o čemu će Sinoda raspravljati jer »kada dođe do rasprave, ona je slobodna i ne znamo što će iz nje izići. To moramo prepustiti djelovanju Duha Svetoga«, rekao je kardinal Bozanić odgovarajući na pitanje postoji li mogućnost da Sinoda donese odluku o osnivanju nove biskupije u sklopu Zagrebačke metropolije. ■

● Na konferenciji za novinare prikazano je ono što je dosada učinjeno u pripremnom razdoblju same Sinode

VJERNICI LAICI O SINODI

Svijetom pronositi Evanđelje

● **Stjepan Lice,** izlaganje na konferenciji za novinare 20. siječnja 2006.

Druga sinoda Zagrebačke nadbiskupije važan je događaj i za Crkvu i za društvo. Barem – trebao bi biti važan. I bit će to važniji ne budemo li se zadržavali na izvanjskom, odnosno budemo li se odlučili za ono bitno. A ono bitno za nas je prije svega naš odnos prema Isusu Kristu. Tko je Isus Krist za nas? Tko smo mi za njega? To može zvučati pobožno, ali je životno, uistinu životno.

Vjerodostojnost našeg odgovora na postavljena pitanja očitovat će se po svijesti o našem kršćanskom i ljudskom dostojanstvu te po našoj kršćanskoj i ljudskoj odgovornosti i zauzetosti za Crkvu i svijet.

Iz Vazmenog pisma kardinala Bozanića

Naša zagrebačka Crkva nalazi se u završnom dijelu pripreme Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije u kojoj se pozivom blagopokojnoga pape Ivana Pavla II. želi pitati i o prihvaćanju Koncila. Naime, Koncil je siguran kompas koji nam je dan da nas usmjerava u našem vjerničkom hodu u dvadeset i prvom stoljeću.

Ovo je prvi put u povijesti Zagrebačke nadbiskupije da su u sinodu uključeni i tzv. vjernici laici, Kristovi vjernici laici, vjernici koji žive u svijetu, koji (u užem smislu) nisu dio crkvene hijerarhijske strukture, ali su itekako Crkva. Usudujem se vjerovati da se ova sinoda tiče ponajprije vjernika svjetovnjaka, njih koji čine – nas koji činimo – devedeset i više posto Crkve. Nitko umjesto nas ne može odgovoriti na pitanje doživljavamo li mi

svoje kršćanstvo tek manifestativno ili nas ono određuje egzistencijalno. Ako nas određuje egzistencijalno... zbog čega naša prisutnost nije uočljivija, naš glas snažniji, naše djelovanje usklađeno i evanđeoskije?

I u našem društvu i u našoj Crkvi mnogo što ostaje izvan dosega naše pozornosti i našega djelovanja. U sustavu odgoja i izobrazbe niz je sustavnih previda, pa i zastranjenja. Socijalna je sigurnost više privilegija

nego pravilo. U prostorima kulture i javne riječi kršćanski je izraz u značajnoj mjeri ušutkan odnosno marginaliziran. Obitelji se sve više osporava – i onemogućuje – temeljna uloga u društvu. Svijet rasonode sve se više lišava sadržajnosti i smisla. Dok se govori o pravima pojedinih društvenih skupina, osporavaju se, pa i uskraćuju prava drugih društvenih skupina. Duhovna dimenzija života i osobnosti sustavno

se ili nepromišljeno potiskuje odnosno zanemaruje.

Navedeno, a uz to i svi drugi segmenti osobnog, društvenog i crkvenog života traže naš aktualni ljudski i evanđeoski odgovor. Nemamo pravo ikoga prozivati prije nego što smo, u skladu s našim životnim određenjem, dali sve od sebe. A damo li sve od sebe, uminut će potreba za prozivanjem. Neki, ne bez razloga, postavljaju pitanje ima li smisla uključiti se u predsinodsko i sinodsko zbivanje. Ta živimo u vremenu nesklonom slušanju, u vremenu kad se mnogi trude da ih se čuje, a rijetki da čuju – kamo li poslušaju – druge. Zasigurno, upravo će naša sposobnost da čujemo jedni druge bitno odrediti tijek sinodalnih zbivanja, a po tome i uspjeh Sinode. Budemo li se

borili za svoje prohibitke, uvijek ćemo iznova biti u gubitku. Budemo li se borili za evanđeoske prohibitke, bit će šanse, itekako dobre šanse za sve nas.

U svakom slučaju, ne smijemo se zadovoljiti time da «odradimo» Sinodu. U tom slučaju bi bilo bolje da je i nema. Valja nam se potruditi, učiniti sve što je do nas da nam se Sinoda dogodi. Da učinimo sve što je do nas. I da pritom ostavimo prostora i Duhu

Svetomu, njegovu djelovanju. Jer bez njega jedva da ćemo se i pomaknuti.

Volio bih da plod predsinodskih i sinodskih zbivanja u nama i među nama bude ono oko čega je nastojao blaženi Charles de Foucauld: da izvikujemo Evanđelje čitavnim svojim životom. Bez odviše riječi, s mnogo vjere i ljubavi, s mnogo djela.

Na taj će način Sinoda moći biti u službi i Crkve i društva. ■

Ovo je prvi put u povijesti Zagrebačke nadbiskupije da su u sinodu uključeni i tzv. vjernici laici, Kristovi vjernici laici, vjernici koji žive u svijetu, koji (u užem smislu) nisu dio crkvene hijerarhijske strukture, ali su itekako Crkva. Usudujem se vjerovati da se ova sinoda tiče ponajprije vjernika svjetovnjaka, njih koji čine – nas koji činimo – devedeset i više posto Crkve.

VJERNICI LAICI O SINODI

Zajedništvo
i odgovornost

● **Mirjana Anđić**, izlaganje na konferenciji za novinare 20. siječnja 2006.

Prije nego krenem s kratkim presjekom događanja u pretpripremnom i pripremnom razdoblju Sinode u kojima su sudjelovali vjernici laici, želim vas sve pozdraviti i odmah na početku kardinalu prenijeti zahvalu u ime svih laika Nadbiskupije na pokretanju Druge Sinode Nadbiskupije, tj. najavi i pripremi za njezino održavanje.

Iz dosadašnjih iskustava susreta s laicima, moram reći da su svi laici oduševljeno dočekali Nadbiskupov poziv na sudjelovanje u savjetovanju oko pitanja i tema o kojima bi Sinoda trebala progovoriti. Kako mnogi laici, što je i razumljivo, nisu niti znali za pojam Sinode, njezinu svrhu, a još manje ulogu laika u Sinodi, bilo je potrebno razjasniti pojmove, približiti ciljeve i osvijestiti važnost, čast i veličinu sudjelovanja vjernika laika u tom nesvakodnevnom pothvatu. I sama priznajem, što mi nije na diku, da bez ob-

zira što sam diplomirala teologiju nisam dovoljno shvaćala njezinu važnost. Kada sam na Katoličkom bogoslovnom fakultetu polagala crkveno pravo, profesor mi je postavio pitanje upravo o unutarnjem uređenju partikularne Crkve i to o biskupijskoj Sinodi i kada sam mu odgovorila na pitanje, pitao me je o smislu Sinode. Odgovorila sam iskreno, da i ne vidim neki smisao, jer ako Sinoda ima savjetodavnu ulogu, ako samo ordinarij (mjesni biskup) saziva sinodu, ako na njoj sudjeluju samo oni koje ordinarij pozove, ako je ordinarij jedini zakonodavac na sinodi i samo on može potpisati izjave i odluke sinode – onda i nema

Možemo reći da gotovo nije bilo događaja vezanog uz Sinodu na kojem nisu, na neki način, sudjelovali laici. Čast mi je konstatirati da je dosadašnji hod prema Sinodi, barem iz moje perspektive, obilježila suradnja, zajedništvo i odgovornost svih koji su na bilo koji način do sada sudjelovali, jer svi i imamo zajednički i temeljni poziv, a taj je biti kršćani danas.

nekoj smisla jer se i bez Sinode ordinarij može sa stručnjacima savjetovati i donijeti odluke. Nisam niti malo uviđala veličinu, mudrost i odgovornost savjetovanja. Mea culpa! Očita je dosadašnja svestrana suradnja laika u hodu prema novosti života. Stoga se i u daljnjim koracima Sinode s pravom može očekivati nastavak njihove suradnje. Godinu 2003. je obilježila animacija vjernika, a 2004. godinu obilježilo je prikupljanje informacija od vjernika, tj. njihovih odgovora na upitnike i njihovih prijedloga. Godina 2005. je protekla u znaku seminara za formaciju animatora predsinodskih rasprava u zajednicama vjernika i crkvenim pokretima, udrugama, društvima itd. Tih je seminara u Nadbiskupiji za

Iz Vazmenog pisma kardinala Bozanića

Po pripremi Sinode događa se u našoj mjesnoj Crkvi gibanje i zamah koji obuhvaća kako svećenike, redovnike i redovnice, tako i naše vjernike laike. U mnogim je vjernicima upravo po sinodskim susretima probuđena svijest o poslanju i odgovornosti za svoju Crkvu.

Po pripremi Sinode u našoj je nadbiskupiji započeo novi oblik komunikacije. Razvija se jedan novi stil suodgovornosti svih vjernika za svoju župnu i svoju nadbiskupijsku zajednicu; jednom riječju: za svoju Crkvu. U takvoj komunikaciji međusobno se obogaćujemo i prepoznajemo kao članovi iste župe, iste nadbiskupije. Dijeleći i razmjenjujući mišljenja o različitim pitanjima izoštrujemo svoj vjernički pogled, činimo ga dalekovidnijim i spremnijim na suočavanje s nebrojenim izazovima našega i budućega vremena. Po toj novoj komunikaciji rastemo, postajemo zreliji i spremniji upustiti se u životnu avanturu s Bogom. Na taj način unosimo Boga u sve pore života, ne uskraćujemo mu pristup niti u jedno područje.

laike bilo 44. U 17 studijskih skupina za izradu radnih listova 4 voditelja su laici, a laici čine i više od polovice svih članova tih skupina. Možemo reći da gotovo nije bilo događaja vezanog uz Sinodu na kojem nisu, na neki način, sudjelovali laici. Čast mi je konstatirati da je dosadašnji hod prema Sinodi, barem iz moje perspektive, obilježila suradnja, zajedništvo i odgovornost svih koji su na bilo koji način do sada sudjelovali, jer svi i imamo zajednički i temeljni poziv, a taj je biti kršćani danas. Naravno, u različitosti načina i na različitim područjima gdje možemo ostvariti taj poziv. Sinoda je upravo milosno vrijeme da se sve to i ostvari! ■

PREDSINODSKE RASPRAVE - IZVJEŠĆE IZ TAJNIŠTVA SINODE

Potreba za duhovnom formacijom

Početak godine u našim župama i drugim zajednicama vjernika počele su se održavati predsinodske rasprave. Tako od samog početka godine u Tajništvo Sinode svakodnevno pristižu zapisnici s održanih rasprava. Do 25. svibnja 2006. Tajništvo Sinode primilo je ukupno 844 zapisnika.

U predsinodske su se rasprave prema očekivanju u najvećoj mjeri uključile župne zajednice te župne zajednice mladih. Zapisnike je Tajništvo Sinode dostavilo više od stotinu župa, od kojih su neke već »prekoračile« minimum od osam rasprava koje je tijekom godine potrebno održati u župama. Na dekanatskoj razini okupljaju se svećenici, redovnici i redovnice te vjeroučitelji. Redovnici i redovnice održavaju rasprave i unutar svojih samostana te sa skupinama vjernika

koje okupljaju na različite načine (npr. s roditeljima djece koja idu u katoličke vrtiće). U rasprave su se uključili i mlađi svećenici – polaznici trajne formacije svećenika, crkveni pokreti i vjerničke udruge, crkvene ustanove, a nekoliko je rasprava održano i u eteru: na Radiju Marija i na Hrvatskom katoličkom radiju. Nadbiskupijska povjerenstva za

Iz pristiglih zapisnika dade se iščitati potreba i želja odraslih vjernika za duhovnom formacijom, za katehezama, za susretanjem. »Svi su se složili da i oni koji su aktivni u župi često imaju manjkavo znanje. Mnoge su stvari ljudima nepoznate«, poručili su iz nekoliko župa te ovakve susrete ocijenili potrebnima i korisnima, a negdje je predloženo da se s ovakvim susretima nastavi i nakon završetka predsinodskih rasprava.

mlade, obitelj te pokrete i udruge organiziraju rasprave za skupine u području njihovog djelovanja i to na nadbiskupijskoj razini. Neke su prijedloge vjernici uputili i samoinicijativno. Od 123

pojedinačne teme predložene za rasprave za sada se razgovaralo o 102 teme; naravno, o nekim temama tek je pristigao jedan zapisnik, a o nekima mnogo više, pa je i to jedan od pokazatelja interesa naših vjernika s obzirom na teme koje smatraju važnima za raspravu na Sinodi. Pojedinačnih prijedloga već sad je mnogo te se u Tajništvu Sinode započinje s njihovom obradom. Iskustva s predsinodskih rasprava govore o zainteresiranosti vjernika za život naše mjesne Crkve, ali i vlastite župne zajednice. Obično se na prvim raspravama osjeća mala nesigurnost, budući da je Sinoda za sve jedno novo iskustvo.

Kako bi se steklo iskustvo, u većini su župa prve rasprave organizirane za uže skupine (npr. župna vijeća, Caritas, župni zborovi, ministranti), a nakon toga se krenulo sa susretima i za sve zainteresirane vjernike.

Iz pristiglih zapisnika dade se iščitati potreba i želja odraslih vjernika za duhovnom formacijom, za katehezama, za susretanjem. »Svi su se složili da i oni koji su aktivni u župi često imaju manjkavo znanje. Mnoge su stvari ljudima nepoznate«, poručili su iz nekoliko župa te ovakve susrete ocijenili potrebnima i korisnima, a negdje je predloženo da se s ovakvim susretima nastavi i nakon završetka predsinodskih rasprava. U nekim su župama već vidljivi plodovi predsinodskih rasprava: donose se konkretni prijedlozi i pristupa se njihovoj realizaciji. U svakom slučaju, u cijeloj se Nadbiskupiji osjeća nešto novo, nešto do sada neproživljeno i nedoživljeno, nešto što je početak zajedničkog hoda u novosti života. ■

● Kroz rasprave se često dolazi do novih spoznaja koje mogu pomoći svakoj zajednici vjernika

SUSRETI SVEĆENIKA I ANIMATORA PRED SINODSKIH RASPRAVA

Zajedno na putu

Verica Kraš Villa

Susreti svećenika i animatora pred-sinodskih rasprava održani su 10. ožujka za Bjelovarsko-kalnički arhiđakonat, 30. ožujka za Karlovačko-gorički arhiđakonat, 15. svibnja za Kustošijski dekanat, 16. svibnja za Resnički dekanat, 17. svibnja za Maksimirsko-trnjanski dekanat, 18. svibnja za Čazmansko-moslavački arhiđakonat, 23. svibnja za Sesvetsko-vugrovečki i Dugoselski dekanat, 24. svibnja za Sisačko-gorski arhiđakonat, 1. lipnja za Novozagrebački dekanat, 2. lipnja za Trešnjevački dekanat. Za Gornjogradski dekanat susret će se održati 6. lipnja, a za Remetski 12. lipnja. Susreti za Turopoljski i Zagorski arhiđakonat održat će se na jesen ove godine.

U arhiđakonatima i dekanatima naše Nadbiskupije u tijeku je održavanje susreta svećenika i animatora pred-sinodskih rasprava u zajednicama vjernika. Uz animatore u župnim zajednicama, na susrete su pozvani i animatori vjeroučitelja te redovničkih zajednica na dekanatskoj razini. Cilj ovih susreta u prvom je redu razmjena iskustava s do sada održanih rasprava, uočavanje pozitivnih strana i plodova pred-sinodskih susreta u zajednicama vjernika, rješavanje određenih poteškoća, kao i ohrabrenje i poticaj u daljnjem provođenju rasprava.

Svaki se susret odvija pod predsjedanjem jednog od pomoćnih zagrebačkih biskupa (prema regiji za koju su zaduženi) uz sudjelovanje arhiđakona, a u zagrebačkim dekanatima pod predsjedanjem biskupskog vikara za grad Zagreb dr. Josipa Oslića. Ovakvi susreti prilika su da svećenici i animatori dobiju uvid u broj zapisnika koji su iz njihovih župa zaprimljeni u Tajništvu Sinode, te u us-

poredbi s drugim župama ocijene vlastitu zauzetost u pripremi Sinode. Na svakom susretu vlastita iskustva s održanih rasprava iznose animatori, uvodeći tako u širu raspravu. Dosadašnji su susreti pokazali kako se iskustva međusobno prepliću i nadopunjuju.

Iskustvo koje oživljuje zajednicu

Opći je zaključak da su pred-sinodske rasprave u zajednicama vjernika pobudile jedan novi interes, da su one novo, dragocjeno iskustvo koje oživljuje zajednice i rađa mnogim plodovima. Osim jednog novog načina susretanja, komunikacije i razvijanja zajedništva, prigoda je to za zajedničko promišljanje o našoj crkvenoj, društvenoj, obiteljskoj stvarnosti. Ljudi imaju potrebu razgovarati o vjeri, razmjenjivati iskustva, otvarati se jedni drugima. Sami animatori priznaju da o mnogim stvarima postoji manjkavo znanje pa i kod onih vjernika koji su uvijek u crkvi. Stoga su ovi susreti, kao i Sinoda, izvrsna prigoda za navještaj Kristova Evanđelja, za svjedočanstvo Kristove ljubavi i jedna posebna vrsta kateheze za odrasle. Prema

mišljenju animatora, potrebno se založiti da Sinoda uđe u sve pore vjerničkog života kako niti jedan vjernik ne bi mogao reći da nije imao priliku izreći svoje mišljenje koje će biti zapisano i prosljeđeno na odgovarajuću adresu, a taj zadatak uz svećenike u prvom redu leži na animatorima. Svatko je pozvan dati svoj doprinos i ugraditi jedan maleni komadić u veliki mozaik Sinode. Spremnost i angažman animatora, vrijeme i napor koji ulažu u pred-sinodske rasprave njihovo je darivanje duhovnom dobru Crkve, duhovnom dobru obitelji, župa i pojedinih vjernika.

»Male župne sinode«

Zaključak je dosadašnjih susreta da cilj i smisao pred-sinodskih rasprava nije i ne smije biti »odraditi« rasprave, napisati i poslati zapisnike. Glavni i osnovni cilj od kojeg sve treba krenuti jest obnova vjere i zajedništva u župnim zajednicama i na svim drugim razinama. Iz rasprava treba izvući korist za samu župu i taj moto treba voditi i usmjeravati sve. Samo tako će se moći reći da su pred-sinodske rasprave zapravo »male župne sinode«, forumi vjernika na kojima se uči, upoznaje, razgovara, surađuje, uočava konkretne situacije i traži rješenja, a zaključci koji se potom dijele sa Tajništvom za pripremu Sinode postaju vrijedni za cijelu Nadbiskupiju. ■

● Prvi susret na području pojedinih arhiđakonata održan je u Bjelovaru

DOPRINOS SINODI

Vjernici aktivni u društvu

Zvonimir Ancić

Druga sinoda događaj je cijele Zagrebačke nadbiskupije. Svi su pozvani sudjelovati i dati svoj doprinos i nitko iz tog poziva nije isključen. Stoga je predviđeno da se u sklopu završne faze nadbiskupijskog savjetovanja, koja uključuje cijelu 2006. godinu, održe predsinodske rasprave u različitim zajednicama vjernika.

Tako se između ostaloga planira organizirati posebne susrete za vjernike angažirane u određenim granama društva (tzv. »forumi«). Na sjednici Tajništva Sinode od 13. ožujka 2006. godine dogovoreno je da se održe predsinodske rasprave u koje bi se uključili vjernici

koji rade u zdravstvu, kulturi, znanosti, umjetnosti, sportu, prosvjeti, medijima, gospodarstvu i politici. Glavni cilj zbog kojih se želi okupiti te kategorije vjernika jest da na temelju struke i specifičnosti svojeg profesionalnog djelovanja iznesu prijedloge i kritike za poboljšanje života naše mjesne Crkve. Glavni je naglasak na tome da ih se čuje, da im se omogući da izreknu svoja promišljanja i prijedloge kako bi njihova prisutnost, ali i vjerničko-profesionalni potencijal bili što adekvatnije vrednovani u Crkvi. Očekuje se da predsinodske rasprave postanu dobra podloga i po-

četak za temeljitiji i sustavniji rad s tim skupinama vjernika koji itekako mogu doprinijeti prisutnosti evanđeoske poruke u onim društvenim sferama u kojima žive i djeluju. U tim se nastojanjima ne teži masovnosti, iako su svi dobro došli, samo se želi posvijestiti ljudima odgovornost koju kao vjernici imaju na svom području djelovanja.

Cijeli sinodski hod je, na neki način, prožet upravo tom spoznajom o suodgovornosti svih krštenika kako za Crkvu tako i za njeno djelovanje u svijetu bez obzira gdje se nalazili i koji posao obavljali. ■

Glavni je naglasak na tome da ih se čuje, da im se omogući da izreknu svoja promišljanja i prijedloge kako bi njihova prisutnost, ali i vjerničko-profesionalni potencijal bili što adekvatnije vrednovani u Crkvi.

- Vjernici su pozvani da se uključe u sva polja društva - bilo ona kulturna, gospodarstvena, sportska, politička ili koja druga

Branko Murić

Više od pet stotina sportaša svih uzrasta iz sportskih klubova i saveza koji djeluju na području Zagrebačke nadbiskupije okupilo se na svom 4. hodočašću u ponedjeljak 8. svibnja u marijanskom nacionalnom svetištu u Mariji Bistrici. Hodočašće koje se ove godine odvijalo u znaku pripreme za Drugu sinodu Zagrebačke nadbiskupije i koje je predvodio zagrebački pomoćni biskup Josip Mrzljak, započelo je okupljanjem u Domu kulture, gdje je održan forum o vjeri, Crkvi i sportu.

Pozdravljajući sve sportaše-hodočasnike, biskup Mrzljak je na početku skupa čestitao svima koji su u proteklom razdoblju ostvarili sportske uspjehe. »Vjerujem da ova inicijativa prerasta u tradicionalno okupljanje sportaša na Mariji Bistrici. Već smo se nakon prvog susreta dogovorili da bi hodočašće uvijek bilo u prvi ponedjeljak u svibnju kako ne bi morali puno razmišljati. No, ove je godine prvi ponedjeljak bio 1. svibnja, pa smo susret odlučili pomaknuti na današnji dan, 8. svibnja, kada je i rođendan našeg blaženika Alojzija Stepinca, koji je također bio sportaš - rukometaš. Koja zgodna podudarnost. Također, ove se godine naš susret odvija u znaku Druge sinode naše Nadbiskupije«, kazao je biskup Mrzljak.

Vjera, Crkva, sport...

Neke od bitnih poveznica vjere i sporta kao i ulogu i mjesto Sinode u samom hodočašću prikazao je tajnik Sinode dr. Tomislav Markić: »Sinoda želi biti mjesto susretanja svih onih koji žele dobro Crkvi u našoj Nadbiskupiji. Ona želi biti mjesto, platforma za iznošenje stavova, prijedloga za propitkivanje i poboljšanje naše crkvene prakse. Stoga po razgovoru koji će se voditi na ovom Forumu, a

HODOČAŠĆE SPORTAŠA U MARIJU BISTRICU

»Crkva i sport imaju mnogo dodirnih točaka«

na kojem će biti riječi o odnosu vjere, Crkve i sporta, želimo iščitati nove poticaje za produbljivanje tih odnosa i dijaloga. Crkva i sport imaju mnogo dodirnih točaka, jer im je u središtu briga za

»Danas je tužno što u mlade nemamo povjerenja. Mladima treba dati snagu, snagu optimizma s porukom da život treba ići dalje i da se treba boriti u životu. To uvijek nastojim prenijeti na igrače. Držim da ne može biti vrhunski igrač onaj koji nije dobar čovjek«, rekao je Lino Červar.

rast i razvoj čovjeka«. Forum je vodio kapetan hrvatske svećeničke nogometne reprezentacije fra Žarko Relota, a na njegova i pitanja ostalih sudionika odgovarali su naši istaknuti i proslavljeni

sportaši: košarkaši Stojko Vranković i Franjo Arapović, izbornik hrvatske rukometne reprezentacije Lino Červar, kapetan hrvatske rukometne reprezentacije Slavko Goluža, europski doprvak u plivanju na 200 m Goran Kožulj, proslavljena hrvatska atletičarka Ivana Brkljačić, kapetan NK Dinama Zoran Mamić, kapetan ženskog NK Dinamo-Maksimir Marija Matužić, poznatija kao Maca Maradona, igrač NK Dinama Eduardo da Silva te predsjednik Zagrebačkog nogometnog saveza i član Izvršnog odbora Hrvatskog nogometnog saveza Pero Šarić.

● 4. hodočašće sportaša u Mariju Bistricu odvijalo se u znaku pripreme Sinode

● I najmlađi sportaši sudjelovali su na hodočašću

»Mladima treba dati snagu«

U zanimljivim svjedočenjima proslavljeni rukometni trener Lino Červar kazao je da kao odgojitelj i trener savjetuje mladima da imaju hrabrosti reći svoje probleme i ono što žele. »Danas je tužno što u mlade nemamo povjerenja. Kod nas vlada načelo senioriteta u svim područjima života. Poručio bih mladima da imaju hrabrost reći 'ne' pesimizmu, defetizmu, bespomoćnosti koji se danas nameću – i mladima i svim građanima. Imati petlju znači ne pristajati na bespomoćnost, nego se opredijeliti za optimizam. Mladima treba dati snagu, snagu optimizma s porukom da život treba ići dalje i da se treba boriti u živo-

tu. To uvijek nastojim prenijeti na igrače. Držim da ne može biti vrhunski igrač onaj koji nije dobar čovjek«, kazao je Červar i nastavio govoriti o povezanosti Crkve i sporta: »U današnje vrijeme kad svijet, izložen erupciji nemorala, proživljava krizu civilizacije, krizu institucije braka i obitelji, vidim poveznicu između

Crkve i sporta. U vremenu kad se djeca osjećaju nevoljenima, odbačenima, kada trebaju povjerenje i potporu, mislim da ih sport i Crkva prihvaćaju u svoje krilo. To je velika snaga sporta i Crkve«.

»U današnje vrijeme kad svijet, izložen erupciji nemorala, proživljava krizu civilizacije, krizu institucije braka i obitelji, vidim vezu između Crkve i sporta. U vremenu kad se djeca osjećaju nevoljenima, odbačenima, kada trebaju povjerenje i potporu, mislim da ih sport i Crkva prihvaćaju u svoje krilo. To je velika snaga sporta i Crkve«, rekao je Lino Červar.

Mlada Ivana Brkljačić iznijela je iskustva žene u sportu i istaknula ono što žene i sportašice nikako ne bi smjele ispustiti iz vida: »Mogu reći da sam kao žena postigla velik uspjeh. Ženama je puno teže u sportu, puno je teže uspjeti. Imam 23 godine i ne mogu ne razmišljati kako za koju godinu trebam planirati obitelj. Želim kao sportašica reći ženama da prije svega moraju paziti na svoje zdravlje i na svoju budućnost i misliti na majčinstvo«, naglasila je Brkljačić i dodala: »To je za mene vjera. Kroz sport mi je puno teže ostvarivati uspjehe jer moram misliti na tu ulogu koja me čeka jednoga dana«.

Molitva sportaša

Izgradnju kapele na Dinamovom stadionu najavio je dopredsjednik NK Dinamo Zdravko Mamić. Na završetku fo-

ruma svi su sportaši zajednički izmolili Molitvu za Sinodu.

Svečano euharistijsko slavlje u Svetišću predvodio je biskup Mrzljak uz koncelebraciju desetak svećenika, a molilo se za sve pokojne sportaše i njihove obitelji, a posebno za mladića koji je dan ranije teško povrijeđen na nogometnoj utakmici. Pozdravljajući hodočasnike, upravitelj svetišta Zlatko Koren, podsjetio je kako su i ranije u ovo svetište hodočastili sportaši, među njima i blaženi Alojzije Stepinac te sluga Božji papa Ivan Pavao II.

Biskup je u propovijedi govorio o Crkvi kao zajednici, o vjeri kao Božjem daru te postavio pitanje o osobnom odnosu kršćana prema tim istinama. Citirajući sv. Pavla apostola, pozvao je na trku na putu vjere prema Bogu, te istakao kako su za uspjeh kako na putu vjere tako i u sportu potrebni napor, žrtva i odricanje.

Hodočašće sportaša u Mariju Bistricu završilo je zajedničkim druženjem i zakuskom koju je sponzorirao NK Dinamo želeći time počastiti za osvojeni naslov državnog prvaka. ■

Iz Vazmenog pisma kardinala Bozanića

Po sinodskoj komunikaciji želimo Boga unijeti ne samo u naše župne i druge zajednice, već i u naše obitelji, škole, na radna mjesta, u kulturu, znanost i umjetnost, u gospodarstvo, politiku, zdravstvo, medije i sport. Cijeli život želimo prožeti Bogom te, "nepoljudjani u nadi evanđelja« (Kol 1,23), biti drugima spremni dati obrazloženje nade koja je u nama, ali blago i s poštovanjem (usp. 1Pt 3,15-16). Ne znamo kamo će nas to dovesti, ali imamo pouzdanje da smo na dobrom putu, na zajedničkom putu koji želi biti hod u novosti života (usp. Rim 6,4).

»Želim kao sportašica reći ženama da prije svega moraju paziti na svoje zdravlje i na svoju budućnost i misliti na majčinstvo«, rekla je Ivana Brkljačić i dodala je »To je za mene vjera. Kroz sport mi je puno teže ostvarivati uspjehe jer moram misliti na tu ulogu koja me čeka jednoga dana«

● **Lino Červar**,
izbornik hrvatske
rukometne
reprezentacije

● **Zoran Mamić**,
kapetan NK Dinamo

● **Gordana Kožulj**,
plivač

Poručujem mladima da treba uvijek ići naprijed. Isto želim reći da mi je drago da se promovira sport, kako individualni tako i kolektivni. Kolektivne sportske discipline temelje se na zajedništvu – zahtijevaju da svi budu jedan uz drugoga. Tako je lakše doći do cilja, lakše je podnijeti poraz, bolje se veseli kad se pobjeđuje. Prema tome, mislim da nama u našoj zemlji, a to trebaju promicati sportaši, trebaju ljudi dobre volje, treba nam više zajedništva, trebaju nam dobri ljudi. Apsolutno se protivim negiranju morala, etike i svih drugih ljudskih vrijednosti, na kojima dapače trebamo insistirati i koje su, po meni, jedina budućnost koja nema alternative.«

● **Eduardo da Silva**,
nogometaš

UBrazilu u Boga vjeruje 99% ljudi i to nam je najvažnije. Osobno, svaki dan kad se probudim molim, prije jela i navečer prije spavanja molim i zahvalim Bogu da je meni, mojoj obitelji dao jedan dan više. Bog pomaže svima koji vjeruju u Njega!«

Na pitanje što znači kad nogometaš prije ulaska na teren zahvati bršljan trave i prekriži se i je li pritom riječ o imidžu ili iskazu vjere, kapetan Dinamo je rekao:

Za mene to predstavlja molbu Bogu da nas očuva od povreda. Osobno se prije svake utakmice pomolim i obavezno kažem: 'Molim vas očuvajte nas od povreda, kako mojih tako i svih igrača na terenu!' To mi je prva molitva i prva želja. A drugo, uz naš trud, uz naše zalaganje, neka bude Božja volja!«

● **Slavko Goluža**,
kapetan hrvatske
rukometne
reprezentacije

Igram u klubu u kojima nas ima različitih vjeroispovijesti: pravoslavne, muslimanske i katoličke. Svi smo mi profesionalci i ni u jednom trenutku nije postavljeno pitanje tko je koje vjere. Osobno poštivam svaku vjeru, a najviše svoju. Dakle, vjernik sam i učili su me da trebam poštivati svoju vjeru, a samim time i drugu. Učili su me opraštati, pa ako i dođe do nekih sitnih nesporazuma, sigurno je da nikad nikome ne zamjeram, već jednostavno opraštam.«

Što se tiče svećeničkog poziva, iskreno mislim da je to jedan krasan poziv i da se za njega mora biti rođen. To je poziv, a ne zanimanje. Luka i Toma će morati sami izabrati i vidjeti je li to za njih. Moram isto tako priznati da je suprugin otac jedno vrijeme bio u sjemeništu, pa me ona u jednom prilikom upitala što bih rekao da jedan od naših sinova bude svećenik. Ja sam, moram bit iskren, malo zastao, u prvi mah osjetio sam onu iskrenu želju da budu obiteljski ljudi, ali ona je bila puno mudrija i objasnila mi koliko je to veliko i značajno zvanje. Mislim da bih bio sretan kad bi jedan od mojih sinova osjetio takav poziv, ali to je poziv koji svatko u sebi mora prepoznati.«

Iz Vazmenog pisma kardinala Bozanića

Usinodskome zajedništvu koje sve snažnije gradimo, želimo dati glas svima u Crkvi. I sada, dok već razmatrate pojedine izabrane teme iz crkvenoga života, ne zaboravite konačnu svrhu. Svaki vjernik može pridonijeti da naša nadbiskupija dođe do jasnijih naznaka puta koji nas vodi k Bogu i s Bogom k drugim ljudima.

● Ministranti su na susretu ministranata grada Zagreba sudjelovali i u kvizu o Sinodi

MINISTRANTSKI SUSRETI

I najmlađi znaju što je Sinoda

Vlado Razum, Zoran Grgić, Pejo Orkić

I ove je godine Povjerenstvo za pastoral zvanja Zagrebačke nadbiskupije organiziralo šest susreta za ministrante u Međubiskupijskom dječaćkom sjemeništu na Šalati. Već lijepa tradicija održavanja ovih susreta okupila je kroz vrijeme Došašća, Korizme i uskrsnog vremena tristotinjak ministranata iz različitih župa naše Zagrebačke nadbiskupije, a također i Varaždinske biskupije. Uz glavne voditelje vlč. Vladu Razuma i vlč. Zorana Grgića, susrete su animirali i vodili bogoslovi i sjemeništari. Već na samom početku susreta ministranti su bili podijeljeni u četiri skupine te su u ponuđenim katehezama i radom u tim skupinama razmišljali o temeljima svoje vjere te pokušali dati odgovore na brojna pitanja kao što su: Tko je moj Bog? Kakva je moja vjera? Po čemu se moj život razlikuje od života onih koji ne vjeruju? Koju važnost ima Euharistija u mom životu?

I ove je godine održan već tradicionalni susret ministranata župa grada Zagreba u organizaciji Povjerenstava za

pastoral mladih i Povjerenstva za pastoral mladih Hrvatske salezijanske provincije. Susret je održan u subotu, 20. svibnja 2006., na Knežiji u prostorima župe Marije Pomoćnice. Budući da se nalazimo u vremenu predsinsodskih priprema, susret je održan pod geslom »Hodimo u novosti života«. Ovim susretom organizator je želio i s ovom skupinom aktivnih vjernika razmišljati o Sinodi. Na susretu je sudjelovalo preko 180 sudionika. Susretom je ravnao i koordinirao don Pejo Orkić, a svesrdno su mu pomagali mladi animatori iz župa Rudeš i Knežija. Nakon prijave i preuzimanja žutih majica s logom Sinode, prostor oko crkve Marije Pomoćnice zažutio se razdraganim i rastrčalim ministrantima. Uslijedilo je formiranje skupina ministranata po župama, a potom je Božidar Tenšek, povjerenik za pastoral mladih Zagrebačke nadbiskupije, pozdravio sve sudionike. U procesiji su se svi uputili u crkvu na slavlje euharistije koju je predvodio Vlado Razum, vicerektor bogoslovije i glavni promotor za duhovna zvanja Zagrebačke nadbiskupije. Nakon svete Mise uslijedilo je svečano podizanje zastave i

otvaranje tradicionalnih ministrantskih susreta grada Zagreba, a potom kviz i natjecanje u malom nogometu. Ministranti koji su sudjelovali u kvizu suočili su se s pitanjima iz dva područja: Zagrebačka nadbiskupija nekad i danas i Druga sinoda Zagrebačke nadbiskupije. Kviz se sastojao od dva dijela: pismenog i tzv. »milijunaša« na kojem su sudjelovale tri najbolje ekipe. Najbolji u pismenom dijelu kviza bili su ministranti iz župa sv. Ivana Bosca iz Podsuseda, sv. Mihaela iz Dubrave i sv. Ane iz Rudeša. U kvizu »milijunaša« najuspješnija je bila ministrantica iz župe sv. Ane iz Rudeša, drugo je mjesto osvojio ministrant iz župe sv. Mihaela iz Dubrave, a treće je mjesto osvojila ministrantica iz župe sv. Ivana Bosca iz Podsuseda. U sklopu susreta ministranata održan je i malonogometni turnir.

Dekanatski ministrantski susreti

Dekanatski susreti ministranata također su radosni trenuci zajedništva, svjedočenja radosti života koju nam daruje vjera u uskrslog Gospodina. Našim dekanatskim okupljanjima ministranata za geslo smo uzeli riječi: »Služimo Gospodinu u veselju«. Gospodin želi vesele darivatelje. On nas poziva na radost života i svjedočenja i požrtvovnog darivanja za druge. Kateheza koju smo ponudili za ministrantske susrete inspirirana je likom sv. Tarzicija, uzora vjere i ministrantskog služenja. Ime ovog sveca mnogi ministranti u molitvi spominju prije svakog euharistijskog slavlja, a mnogima je još uvijek nepoznat. Stoga smo se ovim susretima željeli upoznati s njegovim svetačkim životom, vrijednostima koje je živio i za koje je umro.

Do sada su održana tri dekanatska susreta na Švarči u Karlovcu, Draganiću i Tuhlju kod sv. Margarete u Laniću, a 17. lipnja bit će održan već tradicionalni susret na Kalniku. ■

ZAJEDNICE VJERNIKA U PREDINODSKIM RASPRAVAMA

Crkva Zagrebačka živi

● Svaka predsinodska rasprava započinje molitvom za uspjeh Sinode

Branko Murić i Mihael Sokol

Drugom sinodom Zagrebačke nadbiskupije želi se naglasiti kako se naša mjesna Crkva nalazi u pokretu, u preispitivanju naše crkvenosti i zajedničkog života. Na koji način odgovoriti izazovima današnjice svojim kršćanskim identitetom, pitanje je koje si postavljaju vjernici na čelu sa svojim pastirima. U tom kontekstu snagu Sinode čini molitva, a nezaobilazni dio pripravnog hoda su predsinodske rasprave kojima do izražaja dolaze župne zajednice i vjernici u njima. Stoga su sve zajednice vjernika laika, svećenika, redovnika i redovnica u 2006. godini pozvane uključiti se u predsinodske

Život treba prikazati realno; nekad treba konkretizirati neki životni problem da ga se može bolje razumjeti, zaključili su karlovački vjernici potičući jedni druge na molitvu za svećenike, ali i na pripremu za Službu riječi čitajući Sveto Pismo, kako bi bolje mogli razumjeti propovijed svećenika.

rasprave i to u svojim župnim zajednicama, zajednicama vjernika te redovničkim zajednicama. Mnogi su odmah ambiciozno »pohitali« prionuvši uz tjedno održavanje rasprava tako da neke župne zajednice iza sebe imaju i više desetaka održanih predsinodskih rasprava, a neke su, poput župe Svete Obitelji, organizirale i sinodski tjedan kroz koji su vjernici upoznati s dosadašnjim radom u pripremi Sinode te su ujedno održane i predsinodske rasprave. Nažalost, poneki i nisu tako ozbiljno shvatili svoju zadaću uključivanja u pripremu Sinode te do sada u svojim zajednicama nisu održali niti jednu predsinodsku raspravu. No, za to još uvijek nije kasno i svi su vjernici Nadbiskupije, zajedno

sa svojim pastirima, pozvani uključiti se u same rasprave i pripremu Sinode.

Gorljivost za rasprave

Jedna od brojnih predsinodskih rasprava održana je i u župi sv. Josipa Radnika u Gladovu kraj Siska 7. veljače 2006. godine. Raspravi su nazočili članovi župnih vijeća, župnog Karitasa, zatim predstavnici molitvene skupine, predstavnici krizmanika, mladih, Franjevačkog svjetovnog reda te udruge Vojske Bezgrešne. Na predsinodskoj raspravi obrađene su tri teme pa su se sudionici podijelili u tri skupine prema području interesa. Skupinu koja je obrađivala temu Nova evangelizacija vodila je vjeroučiteljica Đurđica Friš, skupinu s temom Božji naum o braku i obitelji vodila je Lidija Kolić, a skupinu koja je raspravljala na temu Svjetla i sjene blagoslova obitelji i kuća vodio je fra Josip Marjanović. Rasprave su bile žive, a obrađivale su se po predviđenim točkama.

● **Branka Bakić,**
župa Srca Isusova,
Karlovac

Sinodu promatram kao susret na razini Zagrebačke nadbiskupije na kojem se razmatraju trenutno važna pitanja za Nadbiskupiju vezana uz našu vjeru, njezino širenje i jačanje. Osjećam da dosta ljudi ne prepoznaje našu vjeru i da ne prepoznaje njezinu poruku. Mislim da bi Crkva tu trebala naći neki način na koji bi se približila ljudima i proširila svoje učenje te privukla što veći broj ljudi. Tu svoje mjesto ima Sinoda. Ljudi su upoznati sa Sinodom i mislim da će odaziv biti sve veći i veći s obzirom na uspješnost prve rasprave.«

● **Nedjeljko Žuvela,**
župa sv. Jeronima,
Zagreb - Maksimir

Čuo sam za Sinodu u proteklih godinu dana, a o njoj znam minimalno. Znam da Nadbiskupija organizira Sinodu radi stjecanja sveukupnog uvida u stanje u Nadbiskupiji, kako bi sagledala što je dobro, a što loše te što bi trebalo promijeniti. Tako sam ja shvatio Sinodu. Očekujem da će predsinsodske rasprave biti nešto dobro za župu. Nadam se da će se što više ljudi uključiti te da će se župa 'pokrenuti'. Nadam se da će se po Sinodi mnogo vratiti Crkvi.«

● Rasprave se održavaju na temelju radnih listova koji su izrađeni i podijeljeni u 17 tematskih skupina

Osjeća se kriza obitelji

U pogledu blagoslova obitelji i kuća vjernici su izrazili nezadovoljstvo, jer se blagoslov odvija užurbano, te smatraju da bi bilo dobro da se blagoslov odvija tijekom cijele godine, kako bi se svećenik bolje upoznao s obiteljima. To je i razlog mišljenju da bi blagoslov trebao obavljati mjesni župnik, a ne svećenik na ispomoći. Blagoslov bi tako postao i pastoral obitelji, a izbjeglo bi se i predbacivanje da taj susret izgleda kao »ubiranje novca«.

Radna skupina koja je raspravljala o obitelji mišljenja je kako zaručnike i mlade treba odgajati za vrednote braka – pripremiti ih za brak. Danas je osobito potrebno isticati zajedništvo svih generacija u obitelji. Govorilo se i o pastoralu braka te se predlaže organizirati vjeronauk za bračne parove, stručne radionice i tribine, karizmatske susrete i hodočašća, kako bi ih se moglo uputiti da prepoznaju vrijednosti bračnog života i da ustraju u njemu kroz bračne susrete na razini župe i šire. Sudionici skupine su također zaključili kako je obitelj temelj društva i Crkve i stoga treba obratiti pažnju na način odgoja djece. U tom kontekstu je rečeno kako

bi bilo dobro da se djeca ne šalju sama na euharistiju, već da ih roditelji vode sa sobom, kako bi zajedno sudjelovali u euharistiji. U današnjoj situaciji u Hrvatskoj osobito treba obratiti pozornost na temu dara života. Također, na sociološkom planu potrebno je pomagati obiteljima s troje i više djece te se u društvu boriti za materijalnu potporu obiteljima s brojnom djecom, zaključili su vjernici u svojim promišljanjima o obitelji.

Uključenje laika u misije

Župljani koji su raspravljali o misijskoj djelatnosti Crkve istakli su kako je važno svjedočenje misionara o svojem poslanju u misijama. Potrebno je naglasiti važnost svjedočenja misionara i njihovu prisutnost i povratak u matične crkvene zajednice kako bi i one obnovile svoju crkvenost i oduševljenje za Krista. Potrebno je obnoviti živi osjećaj vjere u našim župama. Svjedočenja misionara posvijestila bi vjernicima da su i oni bitni članovi svoje crkvene zajednice i da i oni trebaju biti svjedoci Evanđelja u svom obiteljskom, društvenom i profesionalnom životu. Misije su u današnjem socio-religioznom kontekstu snažno mjeri-

● Vjernici se spremno odazivaju u skupine kako bi rasprave bile što plodonosnije

lo pastoralu u smislu odgoja vjernika za zrelo kršćanstvo. U tom smislu javlja se i potreba, kako zaključuju vjernici župe sv. Josipa Radnika, za formiranjem misijskog vijeća na razini Nadbiskupije koje bi osposobilo animatore za misije (i laiike). Primjećuje se da su vjernici slabo informirani i poučeni o papinskim te sveopćim i mjesnim misijskim djelima. Jedan od zaključaka vjernika bio je da nas misije i svijest o misijskom poslanju vjernika odgajaju za solidarnost, promicanje čovjeka, služenje bližnjemu te promiču savjesnost čovjeka u području mira i pravедnosti.

Zanimljivo je kako je u župi sv. Josipa Radnika u Galdovu do 30. svibnja održano 29 predsinsodskih rasprava što je do sada najveći broj predsinsodskih rasprava održan u nekoj od župa Nadbiskupije. Zasigurno time postaje primjer i poticaj ostalim zajednicama vjernika da se uključe u pripremu Sinode.

Potrebni su čvrsti temelji

Zajednica mladih župe sv. Jeronima u zagrebačkom Maksimiru 16. veljače

Zaključili su kako karizmatički skupovi trebaju biti duhovna nadogradnja, a ne temelj duhovnog života te da je velika boljka takvih susreta upravo senzacija.

održala je predsinsodsku raspravu o velikim karizmatičkim skupovima. Mladim vjernicima ovo je bila prva predsinsodska rasprava pa na njenom početku nisu mogli znati što točno očekuju od nje. No, razgovarajući na temelju radnih listova o velikim karizmatičkim pokretima, mladi su zaključili kako je na velikim skupovima ljudima teže objasniti što su veliki karizmatički skupovi te da je na velike skupove lakše dovesti ljude koji su skeptični prema Crkvi, jer se tamo »izgube« u mnoštvu. Također su zaključili kako su za njih veliki seminari poticaj za dublje obraćenje, ali da sportska dvorana nije mjesto za takve skupove. Dodali su kako mnogi svećenici nisu dovoljno informirani o karizmatičkim skupovima te da upravo zato prema takvim skupovima pokazuju odbojnost. Premda službeni stav Crkve o karizmatičkim pokretima, kako su naglasili, još nije potpuno jasan te da ga u nekim segmentima treba dodatno definirati, mladi smatraju kako su ovakvi skupovi potrebni Crkvi. Primijećen je i nedostatak svećenika na takvim susre-

● **Marijan Matokanović**, župa sv. Josipa Radnika, Galdovo

Od Sinode očekujem, kao što je i rečeno, široku raspravu. Preko tih rasprava ćemo u župnoj zajednici utvrditi određene stavove, na neki ćemo se način izjednačiti. Imat ćemo isti pristup i tako neće biti odstupanja od jedne župe do druge. Prepoznajem, zahvaljujući raspravama, otvorenost Crkve, jer se traži naše mišljenje, naše aktivno sudjelovanje. Dakle, i naš će glas imati značenje i važnost. Ima interesantnih tema, a osobito je bila zanimljiva tema propovijedi. Kroz ove rasprave susrećemo se i upoznajemo s novim pojmovima kroz jedan sustavan i stručan pristup.«

● **Ivana Miter**, župa sv. Josipa Radnika, Galdovo

Više osjećam da se Crkva na jedan način distancirala od puka, od župljana. Nadam se da će ova Sinoda homogenizirati cijelu zajednicu, a ne samo kleričke krugove. Imam osjećaj da su se mnogi vjernici distancirali od promjena koje su se dogodile u modernoj Crkvi. Smisao Sinode je izgraditi zajedništvo i uspostaviti ravnotežu, kako na biskupijskoj, tako i na narodnoj razini.«

tima. U karizmatičkim pokretima uočili su i brojne nepravilnosti koje proizlaze, kako smatraju mladi, iz nedostatka čvrstih temelja. Zaključili su kako karizmatički skupovi trebaju biti duhovna nadogradnja, a ne temelj duhovnog života te da je velika boljka takvih susreta upravo senzacija. Mladi su dotaknuli i problematiku egzorcizma rekavši kako se tome ne bi smjelo olako pristupati te da je potrebno dobro razlikovati psihičke bolesti od prisutnosti Zloga.

Na završetku rasprave mladi su zaključili kako ipak nisu dovoljno kompetentni raspravljati o ovom pitanju, jer nemaju određenih iskustava u ovoj problematici, ali su se željeli uključiti u slaganje »mozaika« Sinode i pridonijeti njezinom hodu u novosti života.

Prilagoditi propovijed vremenu

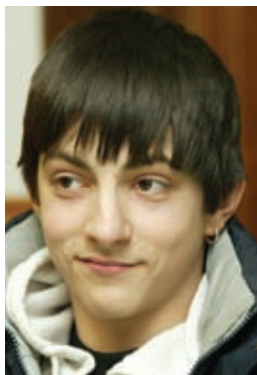
Župljani župe Srca Isusova iz Karlovca su jednu od predsinodskih rasprava održali 15. veljače na temu propovijedi. U ra-

spravi je sudjelovalo tridesetak župljana i to prema uputama koje su za održavanje rasprava dane iz Tajništva Sinode. Svi su se složili kako se bit propovijedi ostvaruje, a koliko će je tko prihvatiti ovisi, ne samo o svećeniku, nego i o samom vjerniku. Informacija se dobiva, a formacija ovisi o propovjedniku i vjernicima, zaključili su te istaknuli kako bi propovijed uvijek trebala potaknuti na obraćenje i promjenu života. Vjernici su i negodovali što neki svećenici čitaju propovijedi, jer to ne smatraju pravom komunikacijom između propovjednika i vjernika. Zaključeno je kako svećenici govore vjernicima uglavnom razumljivo, ali da se pojedini ne mogu identificirati s egzistencijalnim potrebama ljudi. Život treba prikazati realno; nekada treba konkretizirati neki životni problem da ga se može bolje razumjeti, zaključili su karlovački vjernici potičući jedni druge na molitvu za svećenike, ali i na pripremu za Službu riječi čitajući Sveto Pismo, kako bi bolje mogli razumjeti propovijed svećeni-

ka. Vjernici su dodali kako pojedinci imaju premalo znanja o vjeri te su osjetili potrebu katehizacije putem propovijedi. Podržana je inicijativa mladih da se propovijed prilagodi raznim dobnim skupinama kroz pojedine poruke.

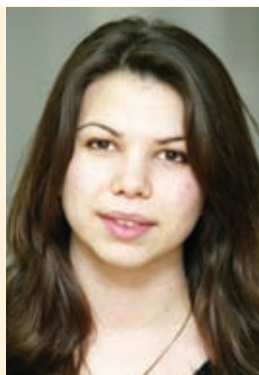
Poziv na molitvu

Iz predsinodskih rasprava može se iščitati kako su naše župne zajednice još uvijek žive i kako vjernici zaista žele sudjelovati u životu župne zajednice i ostalim zajednicama vjernika, i to svim srcem, a posebice svojim prijedlozima u pripremi Sinode. Oni žele biti udovi Crkve Zagrebačke, jer vjeruju da će Sinoda svima, kako svećenicima, redovnicima, redovnicima, tako i vjernicima laicima biti od velike koristi. Jer, svi su pozvani sudjelovati i biti od koristi u Sinodi, napose u obnavljanju vjerničkog života Nadbiskupije. Na predsinodskim raspravama istaknuta je potreba što češće molitve za uspjeh Sinode i njezine plodove. ■

● **Ivan Glavinić**,
župa sv. Josipa
Radnika, Galdovo

Nadam se da će Sinoda barem jednim dijelom poduzeti nešto da mladi nakon krizme ne prekidaju svoj crkveni život. Većina mladih misli da im nakon obavljenih obreda Crkva više ne treba. Dolaskom mladih svećenika i organiziranjem molitvenih zajednica za mlade, više se mladih okuplja. Na sastanku Frame smo raspravljali o molitvenim zajednicama unutar župe i nismo uspjeli doći do rješenja, jer smo vidjeli da je to ipak stvar pojedinca i odgoja u obitelji.«

● **Gorana Šulentić Tomić**, župa sv. Jeronima, Zagreb — Maksimir

Sinoda je skup na kojem se iznose stavovi Crkve o nekim temama i problemima. U Sinodi sudjeluju i laici kako bi Crkva zajedno s njima uspjela postaviti nekakve granice i norme. Samim svojim sudjelovanjem u predsinodskim raspravama želim dati svoj doprinos Sinodi. Većina je ljudi jako skeptična prema mladima, jer misle da ne možemo živjeti onaj pravi vjernički život i da nismo dovoljno jaki. Nadam se da će upravo Sinoda pomiriti brojne razdore između mladih i starijih koji se osjete u Crkvi.«

● **Boris Špišić**,
župa Srca Isusova,
Karlovac

Mogućnost za nas laike da sudjelujemo i 'kreiramo' Crkvu koja u biti predstavlja nas same – to je za mene Sinoda. Sad konačno mogu sudjelovati u nekim stvarima u kojima prije nismo mogli ili sam mislio da ne možemo. Sinoda bi svojim radom mogla riješiti i pitanje sudjelovanja vjernika laika u društvu. Iako se deklariramo kao katolička zemlja, vrlo je mali utjecaj katolika u društvu. Mi vjernici trebamo dati svoj doprinos našim sudjelovanjem u društvu.«

REDOVNICE U PRIPREMI SINODE

Neumornost u raspravama

● Zajednički susret redovničkih poglavarica sa sjedištem u Zagrebačkoj nadbiskupiji, poglavarica kućnih redovničkih zajednica te redovničkih animatorica predsinodskih rasprava

Verica Kraš Villa

U pripremu i događaje naše Sinode od samog su se početka, uz muške, uključile i mnoge ženske redovničke zajednice. Uz molitvu kao najvažnijim doprinosom, redovnice su svojim angažmanom prisutne u svim područjima dosadašnje pripreme Sinode: davanjem prijedloga, radom u studijskim skupinama za izradu i Redakcijskoj komisiji za ujednačavanje radnih listova, sudjelovanjem u radu glavnih tijela Sinode (Središnjem pripremnom povjerenstvu i Tajništvu za pripremu Sinode), animiranjem raznih susreta, tribina, predavanja. Redovnice su imenovane i animatoricama predsinodskih rasprava u redovničkim zajednicama na razini dekanata, a neke od njih vode predsinodske rasprave i u župnim zajednicama, u crkvenim pokretima i vjerničkim udrugama te u dekanatskim zajednica-

ma vjeroučitelja. U mnogim redovničkim kućama postavljeni su i vidljivima učinjeni znakovi Sinode (plakati, logotip, preklopnici s molitvom itd.).

Novi oblik zajedništva i komunikacije

U prvom dijelu nadbiskupijskog savjetovanja redovnice su svoje prijedloge i razmišljanja slale kao zajedničke pri-

Dosadašnja iskustva pokazuju da se naše redovnice ne zadržavaju samo na »propisanim« odredbama o predsinodskim raspravama (najmanje tri rasprave u svakom dekanatu), već one svoje akcije šire i dalje.

jedloge kućnih zajednica (tj. samostana), a neke su svoja razmišljanja uputile i pojedinačno. Sada, u drugom dijelu nadbiskupijskog savjetovanja, redovnice se zajedno s redovnicima okupljaju u svojim dekanatima na zajedničkim predsinodskim raspravama, koje se održavaju pod vodstvom dekanatskih koordinatora pripreme Sinode. Upravo

se kroz te susrete ostvaruje jedan novi oblik zajedništva i komunikacije, međusobnog upoznavanja, podjele iskustava i zajedničkog planiranja pastoralnih aktivnosti družbi koje djeluju na istom području. Osim toga, ženske redovničke zajednice pozvane su pojedine predsinodske rasprave održati i unutar svojih samostana i kućnih zajednica.

Dosadašnja iskustva pokazuju da se naše redovnice ne zadržavaju samo na »propisanim« odredbama o predsinodskim raspravama (najmanje tri rasprave u svakom dekanatu), već one svoje akcije šire

i dalje. Želeći se detaljnije upoznati sa svime do sada učinjenim u pripremi Sinode, redovničke su poglavarice inicirale zajednički sastanak viših redovničkih poglavarica sa sjedištem u Zagrebačkoj nadbiskupiji, poglavarica kućnih redovničkih zajednica s područja Zagrebačke nadbiskupije te redovničkih animatorica predsinodskih rasprava koji je odr-

žan 16. veljače 2006., a predsjedao mu je pomoćni zagrebački biskup Valentin Pozaić. Redovnice su i tom prigodom zahvalile Kardinalu na povjerenju koje im ukazuje te izrazile spremnost i želju za daljnjom suradnjom i njihovom prisutnošću u Sinodi.

Ta se spremnost očituje i kroz kreativnost u održavanju predsinodskih rasprava. Mnoge se redovničke zajednice nisu ograničile samo na sebe same i rasprave u dekanatu, nego organiziraju rasprave i za vjernike koji se okupljaju uz njihove samostane i s kojima na neki način rade. U nekim samostanima na raspravama se okupljaju roditelji djece koja kod časnih sestara idu u vrtić, negdje redovnice-animatorice organiziraju rasprave za članove molitvenih i drugih skupina koje se okupljaju u njihovim samostanima, a postoje i predsinodske rasprave za medicinske sestre u nekim bolnicama u kojima rade i redovnice. Naravno, rasprave se održavaju i za redovničke kandidatice, novakinje i postulante.

U događaj Sinode uključile su se i klauzurne redovničke zajednice. U prvom dijelu nadbiskupijskog savjetovanja svoje prijedloge poslalo je svih pet zajednica koje djeluju na području naše Nadbiskupije, a u ovaj drugi dio uključuju se održavanjem predsinodskih rasprava unutar svojih samostana.

»Tekstove Crkvenog naučiteljstva doživjele smo kao poticaj za preispitivanje i posvješćivanje vlastitog poslanja. Radeći na pripremljenom materijalu uključile smo se dublje u predsinodska zbivanja u Nadbiskupiji što nam je oživjelo osjećaj zajedništva i suodgovornosti«

čuju se održavanjem predsinodskih rasprava unutar svojih samostana.

Posvješćivanje vlastitog poslanja

Sigurno mnoge zanima o čemu raspravljaju naše redovnice. Osim radnih listova o redovništvu, redovničkom poslanju i duhovnim zvanjima, redovnice (prema zapisnicima pristiglima u Tajništvo Sinode) raspravljaju o temama iz područja navještaja, liturgije, pastoralna braka i obitelji, socijalnog govora Crkve, o vjeroučiteljima te o vjernicima laicima

u Crkvi i svijetu. O iskustvima i značenju predsinodskih rasprava za naše časne sestre, najbolje govore one same: »Tekstove Crkvenog naučiteljstva doživjele smo kao poticaj za preispitivanje i posvješćivanje vlastitog poslanja. Radeći na pripremljenom materijalu uključile smo se dublje u predsinodska zbivanja u Nadbiskupiji što nam je oživjelo osjećaj zajedništva i suodgovornosti«. »Općenito susret je bio neka revizija našeg života u Crkvi«. »Naš

susret smatramo uspješnim. Nastojale smo razviti konstruktivnu suradnju, kako bi on bio što plodonosniji. Ljudi smo ograničenih sposobnosti i mogućnosti da izrekemo jasno onako kako osjećamo i mislimo da bi trebalo, te često ostajemo nedorečeni. No, ono što ne možemo mi, može Onaj kojega neprestano molimo da svog Duha pošalje Crkvi, te je – kao na prve Duhove – zapali ognjem ljubavi i revnosti. Neka u našoj Crkvi ponovi događaj prve Pedesetnice, te i suvremeni pogani mognu reći: gledajte kako se ljube. Dođi, Gospodine, Isuse!« ■

● Posebno su redovnice, redovnici, svećenici, ali i vjernici pozvani na predanu molitvu za uspjeh Sinode

- Članove pokreta i udruga Zagrebačke nadbiskupije s dosadašnjim tijekom pripreme Sinode upoznao je dr. Markić

DAN POKRETA I UDRUGA ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE

Zajedništvo vjernika laika i klerika

Hrvoje J. Biščan

Različiti su dari, a isti Duh« geslo je prvog susreta članova crkvenih pokreta, zajednica i udruga Zagrebačke nadbiskupije održanog u subotu 22. travnja 2006. u prostorima Međubiskupijskog sjemeništa na Šalati u Zagrebu. Cjelodnevni susret okupio je više od četiri stotine članova pedesetak crkvenih pokreta, zajednica i udruga koji djeluju na području Nadbiskupije. U prijepodnevnom, svečanom dijelu susreta, prvi su se put javno predstavili članovi nadbiskupijskog Malog vijeća pokreta i udruga. Oni su, uz potporu vlč. Andrije Vrane i brojnih članova svih pokreta i udruga, pripremili susret za koji su izrazili želju da postane tradicionalan.

Potaknuti zajedništvo

Pozdravni govor održao je vlč. Andrija Vrane, nadbiskupov delegat za nove pokrete i Neokatekumenski put. Među ostalim, istaknuo je kako nove stvarnosti u Crkvi žele »posvjedočiti da osim Radosne vijesti ima i radosnih ljudi i pokazati da je svetost na koju su laici pozvani moguća«. Žele nadalje »pokazati da postoje zdravi modeli i da ne treba gubiti vrijeme u traženju tople vode, bilo za pojedinca bilo za zajednicu. To su modeli suprotni onima koje nudi društvo koje je razmrvljeno i rastoče-

no individualizmom i nasiljem, stalnim etičkim sukobima i zbunjenošću glede identiteta obitelji i konfuzijom seksualnog mentaliteta«. Vlč. Vrane je na kraju istaknuo da je cilj susreta potaknuti zajedništvo na mnogim područjima i življeno bratstvo među svim novim stvarnostima u Katoličkoj Crkvi, te zaključio: »Neka zajedništvo laika i klerika zaživi i razvija se, a čitajući znakove vremena u pokretima i u udrugama vidim iskru u plamenu Duha Svetoga koji je darovan Crkvi našeg vremena«.

»Vaše je svjedočanstvo vjere dragocjeno, posebice u Drugoj sinodi Zagrebačke nadbiskupije«, istaknuo je kardinal Bozanić, poručujući laicima kako Crkva Zagrebačka uistinu na njih računa.

»Jaki apostolski dar«

Pomoćni zagrebački biskup Vlado Košić uputio je pastirsku riječ u predavanju pod nazivom Uloga pokreta u Crkvi i svijetu. Istaknuo je neke pozitivne strane, ali i opasnosti pred kojima se nalaze pokreti. Zajednička pozitivna karakteristika svih pokreta je želja za sudjelovanjem u apostolatu. »Kod novih pokreta osjeća se jaki

● Udruge i pokreti iskazali su spremnost na još bolju suradnju

apostolski dar, želja za evangelizacijom i evangelizatorskim djelovanjem. Papa Ivan Pavao II. rekao je 1998. godine članovima crkvenih pokreta: 'Vi ste novi evangelizatori!' To je zahtjev upućen i našim pokretima gdje se ta nova evangelizacija prepoznaje u vama, članovima duhovnih pokreta«.

I druge su stvarnosti poticajne u tim zajednicama vjernika, istaknuo je biskup Košić. U njima se, naime, rađaju brojna nova crkvena i duhovna zvanja koja tu niču spontano, a o čemu je govorio i papa Benedikt XVI. Tu je i glad za Božjom riječju, neumornost u molitvi, otvorenost ekumenskim nastojanjima i međureligijskom dijalogu. Biskup Košić je, međutim, govoreći o opasnostima, ukazao na problem uključivanja nekih pripadnika crkvenih pokreta u opći pastoral, opasnost stvaranja »paralelne Crkve«, senzacionalizam te osjećaj superiornosti koji može voditi u oholost i neposluš hijerarhiji, pozvavši sve na vjernost Isusu Kristu i poslušnost hijerarhiji, kako bi zajedno doprinosili poslanju Crkve.

Spremnost na suradnju

Dr. Tomislav Markić, tajnik Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije predsta-

vio je dosadašnji tijek Sinode s posebnim osvrtom na sudjelovanje članova pokreta i udruga. Sve je prisutne potaknuo na daljnji angažman i redovitije slanje zapisnika s predsinsodskih rasprava. Crkvenim pokretima nije od Nadbiskupije određen minimalan broj predsinsodskih rasprava koje mogu održati, kao što je to slučaj za župne zajednice, svećenike, vjeroučitelje i druge. Tako će se po njihovom odazivu prepoznati zainteresiranost pojedinog pokreta, zajednice, udruge za sudjelovanje u životu mjesne Crkve.

Rasprava je nakon predavanja ukazala na brojna područja zanimanja vjernika laika i očekivanja prema crkvenoj hijerarhiji, kao i njihovu spremnost na suradnju. Zatim je prvi put prikazana zajednička audiovizualna prezentacija svih pokreta i udruga Zagrebačke nadbiskupije. U pauzi za ručak su se na pozornici u predvorju dvorane pjesmom, skečem ili videoprezentacijom predstavili pojedini pokreti i udruge.

Nakon zajedničkog objeda, susret je nastavljen programom koji se sastojao od predstavljanja zajedničkih inicijativa, osobnih svjedočenja i molitve. Prikazan je i videozapis *Na krilima Duha*

o prvom susretu blagopokojnog pape Ivana Pavla II. s članovima crkvenih pokreta iz čitavog svijeta uoči Duhova 1998. godine na Trgu sv. Petra.

Cjelovitosti susreta pridonijela su svjedočenja vjernika laika o zahvatima Duha Svetoga u njihovim životima, te molitva i pjesma. Dan je završio euharistijskim slavljem u povodu nadbiskupijske proslave Papina dana u Zagrebačkoj katedrali kojom je predsjedao apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Francisco Javier Lozano, u zajedništvu sa zagrebačkim nadbiskupom kardinalom Josipom Bozanićem i s još četrdesetak svećenika. »Vaše je svjedočanstvo vjere dragocjeno, posebice u Drugoj sinodi Zagrebačke nadbiskupije«, istaknuo je na kraju kardinal Bozanić, poručujući laicima kako Crkva Zagrebačka uistinu na njih računa. ■

Iz Vazmenog pisma kardinala Bozanića

Umnogovrnom nadbiskupijskom sinodskom radu, kao i inače u kršćanskom životu, molitva bi mogla izgledati poput jednoga od brojnih sastojaka, no ona ima puno dublje, temeljnije značenje. Naime, na svakome koraku svoga hoda Crkva pronalazi snagu u Gospodinu i život u zajedništvu s njim. Upravo molitva nas vodi k njemu i u njemu nas učvršćuje. Molitva nas izbavlja iz zablude da smo mi nositelji obraćenja i spasenja te da mi određujemo tijek povijesti.

Molitva ne oslobađa vjernika od razmišljanja i od truda da se suoči s prilikama čovjeka današnjice. Svjesni smo svoje slabosti te u poniznosti prihvaćamo biti sredstvom snage Uskrsloga. Zauzetost i briga oko planiranja pastoralnog djelovanja usredotočuju se u otkrivanju Božjega plana. Molitva daje prostor Kristu, kako bi vodio svoju Crkvu. Molitva vraća i ponovno uspostavlja istinu o njegovu vrhovnome gospodstvu i ne dopušta nikakvu ljudsku kratkovidnu uznositost.

dr. Josip Jakšić, predstojnik Katehetskog ureda

Katehetski ured Zagrebačke nadbiskupije u suradnji s Tajništvom Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije i uz suglasnost i potporu kardinala Josipa Bozanića, zagrebačkog nadbiskupa te pomoćnih biskupa, od školske godine 2003./04. organizirao je vjeronaučna natjecanja iz građe o pripremi Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije.

Ovim se natjecanjima htjelo na širem planu upoznati vjeroučenike sedmih i osmih razreda osnovnih škola te prvih i drugih razreda srednjih škola s ciljem i zadacima Sinode i uključiti ih u proces pripreme Sinode i pronalaženja novih putova evangelizacije u našoj Nadbiskupiji preko vjeronauka u školi i župne kateheze. Glavni je cilj bio predstaviti vjeroučenicima Sinodu kroz dublje upoznavanje Crkve Kristove, posebno nakon Drugog vatikanskog sabora. Tako smo iz godine u godinu proširivali teme o Crkvi kakvu imamo, kakvu Crkvu želimo i što je Crkva u sebi.

Natjecanje školske godine 2003./04.

Prve je godine natjecanje o Sinodi održano pod nazivom *Naš put prema Sinodi: Slika Crkve Drugog vatikanskog sabora* kao paralelno natjecanje Vjeronaučnoj olimpijadi za vjeroučenike 7. i 8. razreda osnovnih škola i kao tada jedino natjecanje za vjeroučenike 1. i 2. razreda srednjih škola, odnosno, prvo vjeronaučno natjecanje za učenike srednjih škola uopće.

Na natjecanje o Sinodi bilo je prijavljeno 40 ekipa vjeroučenika osnovnih i 53 ekipe vjeroučenika srednjih škola. Jednu ekipu činilo je pet vjeroučenika i vjeroučitelj-mentor.

Najprije su održana natjecanja na regionalnoj razini, a njihovi su pobjednici

VJERONAUČNA NATJECANJA

Bogato znanje o Sinodi

● Kroz vjeronaučna natjecanja učenici su pokazali veliko znanje o Sinodi

prošli u završno nadbiskupijsko natjecanje, i to šest ekipa iz osnovnih i devet ekipa iz srednjih škola. Nadbiskupijsko natjecanje za osnovnu i srednju školu održano je 7. svibnja 2004. godine u prostorijama Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu.

Ova su natjecanja protekla u znaku slavljenja, druženja i zajedništva te su uistinu odražavala crkvenost mladih. U prigodno dekoriranim prostorima natjecanja su započinjala pjesmom i molitvom za Sinodu. Od osnovnih škola prva tri mjesta osvojile su O. Š. Josipa Broza iz Kumrova (vjeroučitelj Tomislav Krušlin), O. Š.

Ova natjecanja pobuđuju osjećaj crkvenosti kod naše djece i mladih koji će nakon završetka Sinode biti nositelji ostvarenja njezinih zaključaka te će im uspomene, spoznaje, stečena znanja i iskustva biti temelj za buduće sudjelovanje u životu Crkve

Bisag (vjeroučiteljica Božidara Bočkaj) i O. Š. Ive Kozarčanina iz Hrvatske Dubice (vjeroučiteljica Marinka Bajlović-Šalić). Od srednjih škola najviše znanja pokazale su Srednja škola Zlatar (vjeroučitelj Stjepan Pavek), Gimnazija Lucijana Vranjanina iz Zagreba (vjeroučitelj Vlaho Kovačević) i Srednja škola Tina Ujevića iz

Kutine (vjeroučiteljica Gordana Barudžija). Prvoplasirane ekipe su od Nadbiskupije nagrađene putovanjem na proslavu Srednjoeuropskog katoličkog dana u svetište Mariazell (Austrija).

Natjecanje školske godine 2004./05.

Po uzoru na natjecanja u Zagrebačkoj nadbiskupiji, po prvi put je za područje cijele Hrvatske organizirano službeno vjeronaučno natjecanje za vjeroučenike srednjih škola i to na istu temu *Što je Crkva?*, s građom koja je ujedno bila i građa za nadbiskupijsko natjecanje o Sinodi. Ovaj je put, na regionalnom natjecanju, svaku školu mogla predstavljati samo po jedna ekipa u sastavu četiri vjeroučenika i vjeroučitelj-mentor. Ukoliko je

unutar škole bila veća zainteresiranost za natjecanje, provedeno je i školsko natjecanje. Na natjecanja je bilo prijavljeno ukupno 105 osnovnih škola (sa 1220 vjeroučenika) i 28 srednjih škola (sa 281 vjeroučenikom). Nadbiskupijsko natjecanje vjeroučenika osnovnih škola održano je 7. travnja, a za vjeroučenike

● Najbolji vjeronučenici nagrađeni su za svoje znanje

srednjih škola 9. travnja 2005. godine. Oba su natjecanja održana u prostorijama Nadbiskupskog duhovnog stola u Zagrebu.

Od osnovnih škola prvo je mjesto osvojila O. Š. Josipa Broza iz Kumrovca (vjeroučitelj Tomislav Krušlin), drugo mjesto O. Š. Sunja (vjeroučiteljica Gordana Brkanac) i treće mjesto O. Š. Horvati iz Zagreba (vjeroučiteljica s. Abela Banožić).

Od srednjih škola prva je bila Nadbiskupska klasična gimnazija iz Zagreba (vjeroučitelj o. Zoran Bibić, OFM), druga Srednja škola Zlatar (vjeroučitelj Stjepan Pavek) i treća Srednja škola Dugo Selo (vjeroučiteljica Dubravka Konjevod). Budući da je ista građa bila i za Vjeronaučnu olimpijadu za srednje škole cijele Hrvatske, Nadbiskupska klasična gimnazija i Srednja škola Zlatar predstavljale su Zagrebačku nadbiskupiju na državnom natjecanju iz vjeronauka, kada je Srednja škola Zlatar osvojila drugo mjesto, a time nagradu putovanja u Rim. Nadbiskupija je po tri prvoplasirane ekipe nagradila jednodnevnom ljetovanjem u Domu sv. Martina u Malom Lošinjju.

Natjecanje školske godine 2005./06.

Budući da je građa za natjecanje o Sinodi objavljena nešto kasnije od planiranog datuma, ove je školske godine natjecanje o Sinodi vremenski odvojeno od

natjecanja Vjeronaučne olimpijade. Za Zagrebačku nadbiskupiju je prijava škole za Vjeronaučnu olimpijadu ujedno značila i prijavu za natjecanje o Sinodi. Tako su, odvojeno od Vjeronaučne olimpijade, regionalna natjecanja o Sinodi održana u subotu, 8. travnja 2006. godine za sve regije (10 regija za osnovne škole i 7 regija za srednje škole). Na natjecanje je prijavljeno ukupno 115 osnovnih i 25 srednjih škola. Novost ovogodišnjeg natjecanja o Sinodi je ta što su s obzirom na prijavu za Olimpijadu promijenjena pravila po kojima od ove godine u natjecanju mogu sudjelovati vjeronučenici od petog do osmog razreda osnovne škole i od prvog do četvrtog razreda srednje škole.

Nadbiskupijsko natjecanje za vjeronučenike srednjih škola održano je u subotu, 13. svibnja, a za vjeronučenike osnovnih škola u subotu, 27. svibnja 2006. godine. Oba su natjecanja održana u prostorijama Nadbiskupskog duhovnog stola u Zagrebu, a započela su zajedničkim pjevanjem himna Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije, nakon čega su sve nazočne pozdravili generalni tajnik Sinode dr. Tomislav Markić (13. svibnja), odnosno praktikant u Tajništvu Sinode đakon Marko Kovač (27. svibnja) i predstojnik Katehetskog ureda dr. Josip Jakšić. Program natjecanja vodio je dr. Josip Šimunović, zamjenik predstojnika Katehetskog ureda. Natjecanje se sastojalo od pismenog testa za sve učenike

pojedinačno i od tombole koja se rješavala ekipno. Građa za natjecanje bila je prilično obimna i zahtjevana. Obuhvaćala je tekst *Logo Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije iz Građe za predsinodske rasprave u zajednicama vjernika*, članak Zvonimira Despota *Priprema Sinode. Druga sinoda Zagrebačke nadbiskupije* koji je objavljen u prvom broju *Glasnika Sinode* te građu od crkvenom učiteljstvu iz radnih listova za predsinodske rasprave.

Prvo mjesto na natjecanju srednjih škola osvojila je Srednja škola Ivana Trnskog iz Hrvatske Kostajnice (vjeroučiteljica s. Stela Ana Kovačević), drugo mjesto pripalo je natjecateljima iz gimnazije Antuna Gustava Matoša iz Samobora (vjeroučitelj Petar Smontara), a treće mjesto zauzeli su natjecatelji iz Srednje škole iz Zlatara (vjeroučitelj Stjepan Pavek). Kod osnovnih škola prvo su mjesto osvojili vjeronučenici iz O. Š. Stjepana Radića iz Brestovca Orehovičkog (vjeroučitelj Zdenko Kobeščak), drugo mjesto pripalo je natjecateljima iz O. Š. Sunja (vjeroučiteljica Gordana Brkanac), a treće mjesto natjecateljima iz O. Š. Ivana Gorana Kovačića iz Duge Rese (vjeroučitelj Ante Bakula). Sve su ekipe dobile priznanje za sudjelovanje i prigodne poklone Katehetskog ureda i Tajništva Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije, dok su tri prvoplasirane ekipe zaslužno dobile i posebne nagrade, monografije *Sveti otac Ivan Pavao II. u pastirskom pohodu Hrvatskoj 2.-4. X. 1998.* i *Sveti otac Ivan Pavao II. u III. pastirskom pohodu Hrvatskoj 5.-9. VI. 2003.* Uz to, Zagrebačka nadbiskupija za pokazano znanje nagrađuje prve tri ekipe višednevnim boravkom u Domu sv. Martina u Malom Lošinjju.

Tijek natjecanja je nadziralo nadbiskupijsko povjerenstvo u sastavu: Leon Arsovski, vjeroučitelj-mentor i predsjednik povjerenstva, s. Karolina Mićanović (koja je pripremila pismene testove i tombolu) i svi vjeroučitelji voditelji ekipa koje su sudjelovale na natjecanju. ■

KAKO MLADI VIDE SINODU?

● **Željka Marović**,
župa Presvetog Srca
Isusava, Rakov Potok

Pripremno razdoblje za Sinodu odvija se, po mom sudu, vrlo dobro. Organizacija, posebno informiranost o svemu što je do sada učinjeno, ali i o tome što će sve još biti potrebno poduzeti, je također jako dobra. Od Sinode očekujem određene promjene u Crkvi Zagrebačkoj! Nadam se i vjerujem da će se roditi nove ideje koje će zaživjeti u konkretnim župnim zajednicama. Voljela bih da svi - svećenici, animatori, budući suradnici Sinode budu i dalje dobro upućeni i informirani kako bi o tijeku, planovima i ciljevima Sinode mogli informirati ne samo mlade već sve ljude u Nadbiskupiji.«

● **Andrija Miličević**,
bogoslov

Smatram da su teme za predsinodске rasprave jako dobro odabrane i pripremljene. Nadam se kvalitetnim, sadržajno bogatim i uspješnim raspravama koje će zajedno sa konačnim dokumentom same Sinode donijeti preporod Zagrebačkoj Crkvi.«

● **Marko Vuković**,
bogoslov

Sinodu smatram nužno potrebnom u našoj Crkvi. Zahtjevi vremena, pitanja i problemi, velike promjene u kojima se danas nalaze svećenici, laici, čitava Crkva traže postojano i jasno zajedničko mišljenje te plan djelovanja. Stoga od Sinode očekujem zaključke i plan sa jasnim smjernicama na području života i djelovanja Crkve. Ne očekujem toliko veliku iznenadnu promjenu, koliko mnogo manjih, ali stvarnijih i korisnijih za sve.«

● **Željka Šutić**,
župa BDM
Žalosna, Zagreb
- Špansko

Župni sam animator za Sinodu i od samoga početka uključena u pripreme za Drugu sinodu Zagrebačke nadbiskupije. Očekujem da će se svi rezultati sinodskih rasprava i Sinode same ostvariti u našim zajednicama. Vjerujem da su ove pripreme dobra prilika za uključivanje vjernika laika u rad u i za Crkvu, za posvješćivanje njihove uloge u župi. Nadam se da će vjernici laici biti `dovoljno glasni` u traženju vlastitih prava, ali i u prihvaćanju vlastitih obveza!«

● **Daliborka Đorđević**, župa
Marija Majka Crkve,
Zagreb – Trnovčica

Treba biti spreman za promjene u Crkvi, biti aktivan u svom zalaganju oko priprema za Sinodu. Vjerujem da će sam događaj Sinode ali i njezini plodovi biti uspješni, ali samo ako mi – živi udovi Crkve budemo spremni surađivati i aktivno sudjelovati.«

● **Ana Blažeka**,
župa sv. Barbare,
Zagreb – Vrapče

Sinoda treba biti zajednički hod laika, redovnika i svećenika. Od tog hoda očekujem veću otvorenost prema laičkom angažmanu u Crkvi.«

● **Gordana Backović**,
župa sv. Ivana ap. i ev,
Zagreb – Utrina

Mislím da će Sinoda biti odličan put za međusobno zbližavanje Crkve s mladima. Vjerujem da će pomoći posvješćivanju činjenice koliko je Crkva lijepo mjesto u kojemu se mladi i međusobno upoznaju, druže, mole i rade, sjedinjuju u osobi Isusa Krista.«

PRVA SINODA ZAGREBAČKE NADBISKUPIJE

Staro i novo pokoljenje

priredio: **Marko Kovač**

U tamnoj noći, daleko od sela, na osamljenoj stanici željezničkoj ušao sam u vlak. No, još prije nego se razdanilo, taj je vlak primio i drugoga i trećega putnika. Svi smo mi bili u crnim haljinama, ali smo sa svijetlim nadama polazili na sinodu. I na ostalim prugama su k nama pridolazili crni ljudi sa svijetlim nadama.

Kad smo se približavali Gradu, već se on u svijetlu sunca sjajio, kao da je sazdan od kamena, koji je tek stigao iz gore. Ovaj stari naš Grad poznavali smo tek po onim dvama šiljatim zvoncima stolne crkve i po tamnoj gori iza njih.

No, srca su nam u rado-snoj uzrujanosti podrhtavala, osjećajući da je to naš rodni grad, u kojem se dugim i mučnim školovanjem, rađao naš duševni život, gdje smo primili svoj poziv, odakle smo se širom domovine razišli.

Sastali smo se svi na jednome mjestu, na onome istome mjestu, gdje smo niknuli, u –»Crnoj školi«. (...)

Vidio sam dosta lica, opaljenih od sunčana žara, kao što je lice ratara, koji od zore do mraka prevrta zemlju i njezinu prirodu i mukotrpnim radom svojih ruku hrani sebe i druge. Čuo sam tu mnogo riječi u kajkavačkom dijalektu, i to ne u onom gradskom, već seoskom, koji upotrebljava samoglasnike, za koje ne znaš, da li su a ili o, u ili i, e ili i. Ta naša braća su se posve stopila s narodom, tamo negdje na brdu ili za brdom, i odijeljeni od ostaloga svijeta žive za svoj

narod. Narodu su se posve približili i dali mu sve idući putem svojega zvanja. Oni mogu kazati sa apostolima: »Ecce nos reliquimus omnia, et secuti sumus Te...« (Evo mi smo sve ostavili i pošli smo za Tobom). To je sjeme, koje kad se baci na zemlju, u njoj se rastvori i sagnije, da iz njega nikne stotruk rod.

U tome je došlo vrijeme i približio se čas, kad se imala početi sinoda.

Mnogi su došli sa velikim tegobama. Sve će to biti drukčije, nego što je bilo dosad – misle pojedinci. S takvim se mi-

Po svim pripremama vidjelo se, da je sinoda skupština, zakonodavno tijelo. I već mi se činilo, da je to nekakva moderna ustanova i gotovo nijesam bio zadovoljan time. Ali mi u to dođe na pamet, da je u našoj nadbiskupiji već bilo sinoda i to posljednja pred stotinu godina. To je dakle crkvena ustanova, koja je u mnogome slična uređenju modernih svjetovnih skupština i sabora, a ipak osjećaš iz svega tako dragi miris starine.

slima sakupismo u katedrali.

Oglasi se veliko zvono. Onaj čas prostruji neka ugodna uzrujanost mojim žilama. Sjetih se onih sitnih radosti, što no ih je unosilo u sjemenište među nas klerike ovo veliko svečano zvono.

Velika vrata katedrale otvaraju se širom. U daljini, duboko dolje u crkvi, vidi se procesija, koja se posve polagano pomiče. Čini ti se, da su to pokornici, koji se pravo ne usuđuju približiti oltaru. Prvi su se približavali franjevački klerici, bosih nogu u sandalama, noseći križ. Posljednji je došao Nadbiskup, upirući se o dugačku pastirsku palicu. Crkvom zaori pjesma: »Salve Regina, Mater misericordiae...«.

Tada se Nadbiskup sa asistencijom uputi k oltaru, u kojemu je pohranje-

no Presveto Otajstvo i donese Presveto u procesiji i položi Ga na veliki oltar. I zapjeva: »Veni Creator Spiritus« – a mi nastavismo – »Mentes tuorum visita, imple superna gratia, quae tu creasti pectora...«.

Pomalo je nestajalo ratobornoga duha. »Stoji mnoštvo razboljeno... Jaganjci su rek' bi tihi, Što bijahu gorski lavi: Taka čuda božja riječ pravi«. (Mažuranić: Četa). Izatoga se sinoda »konstituisala«. Po svim pripremama vidjelo se, da je sinoda skupština, zakonodav-

no tijelo. I već mi se činilo, da je to nekakva moderna ustanova i gotovo nijesam bio zadovoljan time. Ali mi u to dođe na pamet, da je u našoj nadbiskupiji već bilo sinoda i to posljednja pred stotinu godina. To je dakle crkvena ustanova, koja je

u mnogome slična uređenju modernih svjetovnih skupština i sabora, a ipak osjećaš iz svega tako dragi miris starine.

Članovima sinoda: i onima pozvanima po crkvenom poglavaru, i onima izabranim po kleru, točno su određena na sinodi mjesta (sjedala) po časti. Pače, svima se zajamčuje, ako je tko pomutnjom zapostavljen, da time nije izgubio svoga prava na odličnije, bolje mjesto, koje mu pripada.

To je jeka daleke starine. Državna skupština, sabor, ne može se danas ni zamisliti s takvom uredbom. Tako se sinoda protivi duhu naše dobe. No ja, koji sam prije požudno tražio starinu, time sam bio iznenađen. Čovjek bi rekao na prvi mah, da ta uredba nije u skladu nesa-mo sa jednakim pravom svih članova

skupštine u suradnji, nego niti sa naukom Isusovim, koji je osudio one, što birahu začelja na gozbama i prva mjesta po zbornicama. Pa ipak to je samo svjedočanstvo o blagom konzervativizmu one Crkve, koja se umije prilagoditi svim vremenima, svim narodima, svim prilikama.

U nekim stvarima krajnji konzervativizam, u nekima opet (da tako kažem) najveći modernizam – sve to pokazuje gipkost i okretnost One, koja treba da potraje do svršetka svijeta, i koja će oko sebe okupiti sva plemena na zemlji.

Još me je sjećala starine velika, solidna pomnja, kojom su bila izrađena Statuta dioeclesana, što su imala poslužiti kao nacrt za rasprave i ono skraćivanje rasprava te pristajanje »per acclamationem«.

Samo raspravljanje teklo je mirno, bratski, dostojno.

Predlozi i govori pojedinaca bili su u skladu sa njihovim osjećajima, jer je svatko uzimao riječ samo u onom predmetu, o kojemu se u praksi bavio i u koji je već prije dosta truda uložio. Koliko je drage naravnosti bilo u onome mladome dekanu, koji je skupštini dokazivao opravdanost svoga predloga, a ona mu nije dala da govori, pa ga je sam predsjedatelj – Nadbiskup – uzeo u zaštitu govoreći: »Pustite ga da govori, ta vidite, kako zanosno svoju stvar brani!«, makar je i on sam bio protiv predloga. Ili, tko može da zaboravi iznenađenje i neutješnost starca dekana, pogrbljena i nemoćna, kad je čuo na sinodi, da se njegov kotar, kojemu je dugi niz godina bio na čelu, cijepa i dvije njegove župe drugome kotaru priklapaju radi bolje željezničke veze. On je zacijelo neutješeno ostavio sinodu. S tom će tugom i u grob leći.

Dolazili su na vidik i karakteri pojedinaca. Jedan susretljivi i koncilijski

župnik Grada često je ustao, da intervenira, da opreke izgadi. Posve jasno su se razlikovali zanosni i svečanostni govornici od borbenih duhova.

Većina je na sinodi bila mlađa od mene. Bez ikake nenavidnosti, dapače s najvećim veseljem sam opazio, da su ta mlađa braća donijela u naše redove novo shvaćanje života i borbe. Uvidio sam, da u tim našim strahovitim prilikama treba mnogo strpljivosti i ljubavi, ali i – okretnosti. Nove prilike, novi ljudi, nov duh. (...)

I sve je to pred mojim očima prošlo brzo, i danas se toga sjećam kao kroz san, jer je prošlo prije, nego sam se pravo snašao. I posve razumljivo: sinoda, koje stotinu godina nije bilo u nadbiskupiji, trajala je samo tri dana. A materijal je tako velik, da bi se mogao podijeliti na dugi niz godina, kad bi se sinoda sastajala svake godine.

Osim toga, nedostajalo nam je iskustva. Gdje su oni, koji su sudjelovali na posljednjoj sinodi biskupije!

Dok je trajala sinoda, za nas je postojao samo jedan put, i to onaj, što vodi iz crkve u skupštinu i iz skupštine u crkvu.

I sve je to pred mojim očima prošlo brzo, i danas se toga sjećam kao kroz san, jer je prošlo prije, nego sam se pravo snašao. I posve razumljivo: sinoda, koje stotinu godina nije bilo u nadbiskupiji, trajala je samo tri dana. A materijal je tako velik, da bi se mogao podijeliti na dugi niz godina, kad bi se sinoda sastajala svake godine.

Iza toga svijet za nas nije postojao. Pravi »conclave«. No, uoči posljednjega dana, već iza 7 sati uveče, primih iznenađujućeg pismo prvoga župnika nadbiskupije, župnika u Gradu. Zove me na večeru. Pošao sam. Ondje sam našao više uzvanika župnika, u većini mlađih. Prvi župnik je i tu pokazao, da je čovjek duha. Upotrebio je priliku, kad su njegovi kolege sa raznih strana nadbiskupije bili gosti Grada, da ih okupi oko sebe na razgovor. To je bio i ugodan odmor u danima rada

i duševne napetosti. (...)

Synodus dioeclesana anno jubilaris MCMXXV. bila je za mene velik događaj, najznaменitiji događaj ove jubilejske godine. Ona je sazvana za jubileja čitave Katoličke Crkve i tisućgodišnjice hrvatskog kraljevstva. Ona je prema duhu crkvenog zakonika stvorila mudre propise, što najbolje pristaju posebnim prilikama, u kojima živi hrvatski narod.

Ona je zblížila staro i novo pokoljenje. Ona im je zagrijala srca. Ona ih je zanimala za novu borbu, što će je voditi pod novim oružjem sa starim neprijateljem. Ona je svima dala krvi, svima ulijala obilno ulja iz svojih uljanica.

Otada moja krv žilje kola žilama. Otada uviđam, da još nijesam ostario, još nijesam sustao.

Treba dakle još raditi!

Gospode, ako sam Ti još potreban... ■

Mijo Lamot, župnik u Badljevinu (kod Pakraca)

Objavljeno u Almanahu hrvatskih katoličkih svećenika «HRVATSKA DUŠA», Virje, 1926.

● Ove je godine prigodom obilježavanja Dana života stavljen naglasak na trudnice i majke s djecom do godine dana života

Obiteljsko savjetovalište

Pri Uredu za obiteljski pastoral već tri godine djeluje Obiteljsko savjetovalište. Dosada je usluge savjetovališta koristilo preko 300 osoba, a namijenjeno je pojedincima, bračnim parovima i obiteljima, koji se nalaze u kriznim situacijama, nedoumicama, tjeskobama, strahovima, lošim međuljudskim odnosima... U Savjetovalištu radi, zasad, jedna osoba, prof. defektologije sa završenom edukacijom iz savjetodavnog rada. Osobe čija problematika nije u domeni rada Savjetovališta upućuju se u mjerodavne institucije.

Radno vrijeme Savjetovališta:
od ponedjeljka do petka
od 8 do 16 sati
Najave (obvezno!) na
tel.: 01/ 4894 – 828.

Obratite nam se s povjerenjem!

DOPRINOS OBITELJI

»Stavi me kao znak na srce, kao pečat na ruku svoju“ (Pj 8,6)

mr. **Marijan Kušenić** predstojnik Ureda za obiteljski pastoral

Nakon triju sastanaka voditelja i stručnih suradnika u tečajevima na području Katedralnog arhiđakonata i Velike Gorice održanih 2004. i 2005. godine, u Zagrebu su se na Nadbiskupijskoj razini od listopada do studenog 2005. godine odvojeno sastali svi članovi stručnih timova: svećenici, liječnici, psiholozi i supružnici. Održani su i susreti s timovima u pojedinim gradovima: Sisku, Karlovcu i Križevcima. Na tim susretima razmijenjena su iskustva dosadašnjeg načina održavanja zaručnickih tečajeva na području Nadbiskupije, analizirani su sadržaji i načini prezentacije pojedinih stručnjaka, a sve s ciljem da se tečajevi još više unaprijeđe. Uočeno je da u nekim timovima nedostaje neki od navedenih stručnjaka, a i broj sati održavanja tečaja nije ujedna-

čen. Preostali su posjeti i susreti s timovima u Bjelovaru, Zaprešiću i Čazmi.

Nakon analize može se zaključiti da se u Nadbiskupiji održava velik broj tečajeva (60-Zagreb; 50-ostali centri). Primjećuje se, također, da su pojedine grupe zaručnika prevelike što onemogućava rad po suvremenim (interaktivnim) metodama; premalo je dijaloga između voditelja tečaja i zaručnika; premalo kreativnog sudjelovanja zaručnika.

Predloženo je da se organizira duhovna obnova pod nazivom *Zaručnički hod – molitveno iskustvo vremena zaručništva* za one zaručnike koji uz redoviti tečaj žele nešto više. Bio bi to nastavak i nadopuna redovitih tečajeva za brak, namijenjen zaručnicima koji žele prije vjenčanja kroz dvodnevni program, molitveno iskustvo i radionice promišljati o milosnom vremenu zaručništva i duhovno-molitveno se pripremiti za predstojeći bračno-obiteljski život.

Obiteljske župne zajednice

Veliku pozornost trebalo bi usmjeriti na vrijeme nakon vjenčanja, na prigodno okupljanje bračnih parova i obitelji (godišnjice braka, Dan života, Očev dan, Majčin dan), te sustavno okupljanje (mjesečno ili češće u župnim obiteljskim zajednicama). To je povezano uz formiranje župnih obiteljskih zajednica, kojih je samo nekoliko zaživjelo na području Nadbiskupije.

Ove je godine prigodom obilježavanja Dana života, 5. veljače 2006. stavljen naglasak na trudnice i majke s djecom do godine dana života. U mnogim župama Zagrebačke nadbiskupije te su obitelji bile pozvane na liturgijska slavlja u kojima su bili aktivno uključeni, a bio je i blagoslov trudnica, majki i djece. Takvo jedno važno slavlje održano je u župi Sv. Petra i Pavla u Bešićima, gdje je biskup Vlado Košić predslavio euharistiju i blagoslovio trudnice i majke s djecom.

U nekim župama su se obitelji upisale u za to određene liste radi međusobnog povezivanja, stvaranja ozračja međuo-biteljske solidarnosti, te radi stvaranja pretpostavki za formiranje obiteljskih župnih zajednica.

U narednom vremenu pred nama su veliki izazovi i zadaće ustroja obiteljskog pastoralna prvenstveno na župnoj razini, osnivanje i zaživljavanje obiteljskih zajednica.

Predsinodske rasprave na temu braka i obitelji

Predsinodske rasprave na nadbiskupijskoj razini na temu braka i obitelji održavaju se od ožujka do svibnja o. g u Zagrebu. Na rasprave su pozvane osobe uključene u pastoral braka i obitelji: suradnici u obiteljskom pastoralu, svećenici, voditelji zaručničkih tečajeva, članovi župnih obiteljskih zajednice, bračni parovi zaduženi za pastoral braka i obitelji u župi, roditelji i supružnici, te zainteresirani vjernici.

Do sada je održan niz rasprava 8. ožujka u dvorani Nadbiskupskog duhovnog stola održana je prva predsinodska rasprava na temu *Božji naum o braku i obitelji*. Sudjelovalo je oko 45 osoba. Susret je bio izuzetno dobar. Sudionici rasprave su iz Zagreba, Velike Gorice, Siska, Karlovca i Križevaca koji su povezani s nadbiskupijskim Uredom za pastoral obitelji ili su na različite načine uključeni u obiteljski pastoral na

području Nadbiskupije. U raspravi je osnovni naglasak stavljen na važnost pastoralnog rada s obiteljima, posebno s mlađim bračnim parovima po župama, osnivanje župnih obiteljskih zajednica, organiziranje škole i sustavne pripreve animatora i voditelja obiteljskog pastoralna. Osnovno polazište obiteljskog pastoralna je župa. Predloženo je da se organiziraju timovi i povežu predavači za pojedina područja i teme, a Nadbiskupijski Ured bi bio referentno tijelo. Važno je više aktualizirati Božji naum o braku i obitelji kroz propovijed. Potom je 15. ožujka održana rasprava na temu *Priprava za brak*. Sudionici ove rasprave, njih 42, također su bili iz Zagreba i drugih centara Nadbiskupije. Većina od njih sudjeluje u provedbi zaručničkih tečajeva. Na raspravi su uočene pozitivne strane, ali i nedostaci postojećeg načina održavanja tečajeva. Bilo je prijedloga o novim oblicima, sadržajima i vremenu trajanja tečaja, o njihovom ujednačavanju na području cijele Nadbiskupije. Istaknuta je važnost dalje, bliže i neposredne pripreve za brak i nezaobilazno mjesto župne zajednice u tom procesu. Pohvaljena je inicijativa dosadašnjih okupljanja voditelja te istaknuta potreba njihove permanentne edukacije. 5. travnja u župi Sv. Antuna Padovanskog u Zagrebu služena je euharistija za obitelji, a potom je u župni prostorima održana rasprava na temu *Poslanje obitelji* u Crkvi. Sudionici su, njih 55, u raspravi ocrtali

negativnu sliku kršćanskog življenja vjere u današnjim obiteljima te ukazali na probleme s kojima se sami susreću u odgoju djece. Istaknuta je važnost župnog pastoralnog rada s odraslim vjernicima te međusobnog druženja i susretanja obitelji u župnim prostorima. U svibnju su održani slijedeći susreti: 3. svibnja u župi Svete Obitelji rasprava na temu *Poslanje obitelji u društvu*; susret djelatnika u obiteljskom pastoralu; 10. svibnja u dvorani Nadbiskupskog duhovnog stola održana je rasprava na temu *Obiteljska savjetovaništa*, a 17. svibnja također u dvorani Nadbiskupskog duhovnog stola rasprava na temu *Pastoral rastavljenih i ponovno civilno vjenčanih osoba*.

Ostala događanja

Organizirana je, po prvi puta, duhovna obnova za bračne parove i roditelje s djecom pod nazivom *Bračna oaza – molitveno iskustvo sakramenta ženidbe*. Obnova je održana u Duhovno – pastoralnom domu »Jakovljevi zdenac« u Lasinji od 5. svibnja do 7. svibnja.

Susreti djelatnika u obiteljskom pastoralu i euharistije za obitelji i obiteljski pastoral u gradu Zagrebu se održavaju, kada je to prikladno, prve srijede u mjesecu. U mjesecu travnju i svibnju ti susreti bili su povezani s predsinodskim raspravama, a ujedno su bili otvoreni svima zainteresiranima. 7. lipnja bit će završni susret obitelji i suradnika za ovu pastoralnu godinu. ■

● Djelatnici u pastoralu obitelji također su održali predsinodske rasprave

● Svake godine Europski susret mladih organizira ekumenska zajednica iz Taizéa

EUROPSKI SUSRET MLADIH – TAIZÉ U ZAGREBU

»Hodočašće povjerenja na zemlji«

Božidar J. Tenšek, povjerenik za pastoral mladih Zagrebačke nadbiskupije

U četvrtak, 29. prosinca 2005. godine, u vrijeme Taizé susreta u Milanu, objavljeno je da će domaćin idućeg europskog susreta mladih pod nazivom »Hodočašće povjerenja na zemlji« od 28. prosinca 2006. do 1. siječnja 2007. godine biti grad Zagreb i Zagrebačka nadbiskupija. Ovu, za Hrvate radosnu vijest, objavio je brat Alois, novi voditelj ekumenske zajednice braće iz Taizéa. Sam brat Alois predsjedao je večernjoj molitvi, na kojoj se okupio velik broj mladih iz Hrvatske, ali i drugih zemalja, u zajedništvu s drugom braćom i gostima. Među gostima je bio i pomoćni biskup zagrebački Vlado Košić kojega je brat Alois posebno pozdravio kao predstavnika Zagrebačke nadbiskupije koja će biti organizator europskog susreta mladih.

Taizé, na jugu Burgundije u Francuskoj, dom je međunarodne, ekumenske

zajednice koju je 1940. godine osnovao pokojni brat Roger. Danas zajednica okuplja više od stotinu braće, katolika i protestanata različitih podrijetla, iz više od dvadeset pet zemalja. Od kasnih 50-ih godina tisuće mladih iz brojnih zemalja našli su svoj put u Taizé kako bi sudjelovali u tjednim susretima u molitvi i razmatranju. Svake godine organiziraju se »Hodočašća povjerenja na zemlji«, kao niz susreta mladih u nekoj od metropola Europe kao što su Barcelona, Pariz, Rim, London, Varšava, Beč i dr., a među te gradove ubrojiti će se ove godine i Zagreb.

Na te skupove i susrete dolaze pretežito mladi iz Europe, ali i s drugih kontinenata, različitih nacionalnosti i kršćanskih vjeroispovijesti. Ipak, najviše je katolika. Europski susret mladih nova je postaja

na »Hodočašću povjerenja na zemlji« i ne predstavlja samo veliki pothvat. On zahtjeva pomnu pripremu. Istinska priprema započinje iznutra: u srcu svakog čovjeka i u svakoj župi domaćinu. Pripremati Susret znači uzeti vremena za molitvu i tišinu te primijetiti i ono manje vidljivo (skrivenu ljepotu) u našim župama. Želi se provesti više vremena zajedno, kako bi postali bliži Kristu i Crkvi, otkrivajući ljude u svojem susjedstvu. Zagreb je grad s katoličkom većinom, a europski susret mladih uključuje i druge kršćanske Crkve. Time će ovaj susret postati i kon-

kretan znak suradnje među kršćanima. Župe velikog dijela Zagrebačke nadbiskupije ugostit će desetke tisuća mladih iz cijele Europe i s drugih kontinenata. Na gostoprimstvo su osobito pozvane

Župe velikog dijela Zagrebačke nadbiskupije ugostit će desetke tisuća mladih iz cijele Europe i s drugih kontinenata. Na gostoprimstvo su osobito pozvane župe grada Zagreba, kao i župe cijelog područja koje su dostupne javnim prijevozom (najviše sat vožnje od Zagrebačkog velesajma).

župe grada Zagreba, kao i župe cijelog područja koje su dostupne javnim prijevozom (najviše sat vožnje od Zagrebačkog velesajma).

Braća iz Taizéa već su nekoliko puta posjetili Zagreb kako bi se susreli sa svećenicima i predstavili im projekt. U ožujku su se braća susrela sa svećenicima u Zagrebu, Karlovcu, Samoboru, Sisku i Zaboku. Osim toga, braća su sudjelovala i na Susretu hrvatske katoličke mladeži u Puli kako bi se i tamo susreli s mladima iz Hrvatske te ih pozvali na »Hodočašće povjerenja« u prosincu. Početkom svibnja susreli su se s mladima iz župa domaćina na više mjesta u Zagrebačkoj nadbiskupiji (Zagreb, Velika Gorica, Zabok, Sisak, Samobor i Karlovac) kada su razgovorali o pripremi susreta. Zajednička postaja za sve mlade i one župljane koji će u svojim župama voditi pripreme za Susret bila je molitva s mladima grada Zagreba i okolice u Zagrebačkoj katedrali 12. svibnja. Molitve s pjesmama iz Taizéa za grad Zagreb i

inače se održavaju svaki drugi petak u mjesecu u Crkvi sv. Marije na Dolcu, a tradicionalno u Katedrali u studenom.

Pripreme u župama - formiranje pripremnih skupina

Krajem rujna i početkom listopada ponovno će se održati nekoliko zajedničkih susreta u Zagrebu i okolici. Potom će mladi volonteri iz Taizéa, koji će s braćom boraviti u Zagrebu već od rujna, kontaktirati svaku župu. Zato bi bilo dobro da već prije ljeta svaka župa koja će primiti mlade odredi datum prvog susreta u župi koji bi trebao biti krajem rujna ili početkom listopada. Na taj će susret uvijek doći ili brat iz Zajednice ili jedan od mladih volontera. Na ove su surete pozvani, prije svega, mladi. Cilj je u svakoj župi formirati pripremnju skupinu mladih koja će voditi brigu o svim pripremanima. Tu će skupinu u svakoj župi pratiti netko od braće ili volontera. Braća iz Zajednice Taizé, mladi volonteri i Sestre svetog

Europski susret mladih nova je postaja na »Hodočašću povjerenja na zemlji« i ne predstavlja samo veliki pothvat. On zahtjeva pomnu pripremu. Istinska priprema započinje iznutra: u srcu svakog čovjeka i u svakoj župi domaćinu

Odlazak u Taizé u ljetnim terminima

Mladima iz župa naše nadbiskupije u boljem razumijevanju »Hodočašća povjerenja na zemlji« pomoći će i sudjelovanje na međunarodnim susretima u Taizéu tijekom ljeta. U isto vrijeme će prisutnost mladih Hrvata u Taizéu biti poziv mladima čitave Europe da dođu na Susret u Zagreb koncem godine. Za putovanje u Taizé tijekom ljeta možete kontaktirati:

*Povjerenstvo za pastoral mladih
Zagrebačke nadbiskupije
Kaptol 31, 10000 Zagreb
tel: 01/4894 866 mob: 091 7976 304
e-mail: mladi@zg-nadbiskupija.hr*

Andrije stalno će boraviti u Zagrebu od kraja rujna do kraja održavanja Susreta. Oni će formirati Pripremini centar u središtu Zagreba gdje će se moći dobiti sve potrebne informacije (info@taize-zg.net). Za to vrijeme, od 25. rujna, održavat će se svakodnevna zajednička molitva u jednoj crkvi u središtu grada (od ponedjeljka do petka u 17 sati, a subotom u 13 sati). Sve praktične informacije o samom Susretu moći će se redovito dobiti u Pripremnom centru ili u Povjerenstvu za pastoral mladih. ■

● Mladi unutarnji mir pronalaze u tišini, molitvi i sabranosti

Hodočašće mladih u Mariju Bistricu

Da se prvi vikend u mjesecu rujnu iza blagdana Male Gospe održava hodočašće mladih u Mariju Bistricu, znaju već mnogi mladi. Nekima je to prilika nakon ljetnih praznika otići na svoje već uobičajeno godišnje hodočašće u Marijino svetište, a drugima da se još jednom zagovore Mariji na početku školske i akademske godine.

Ovogodišnje hodočašće mladih održat će se u subotu i nedjelju, 9. i 10. rujna. Predstavnici mladih doći će u Mariju Bistricu već u petak navečer, 8. rujna, kako bi pripremili sve što je potrebno za dolazak onih koji polaze u subotu ujutro.

Mladi će u subotu na hodočašće ići na više načina: neki će krenuti pješice, neki biciklom, a neki vlakom do Zlatar Bistrice i nastaviti pješice do Marije Bistrice. Svi mladi trebaju ponijeti sa sobom vreće

za spavanje i topliju odjeću u slučaju hladnijeg vremena. Spavanje će za mlade hodočasnike biti organizirano u Osnovnoj školi Marija Bistrica, u kojoj se okupljanje predviđa za subotu prijepodne. U 12 sati bit će zajednička sveta Misa koju će predvoditi kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački. Poslije Mise, ručka i kratkog odmora održat će se kateheze i razne radionice. U poslijepodnevnom satima mladi će krenuti ususret ostalim zagrebačkim hodočasnicima i zajedno s njima ući u svetište. Navečer je predviđena procesija sa svijećama. U nedjelju ujutro, nakon zajedničke pobožnosti Križnog puta, svi će hodočasnici sudjelovati u svečanom euharistijskom slavlju. Pozivamo sve mlade da već sada počnu razmišljati o hodočašću, kako bi susret u rujnu bio susret molitve i zajedništva. ■

SUSRETI KRIZMANIKA

»Samo Tvojoj riječi vjerujem«

Božidar J. Tenšek, povjerenik za pastoral mladih Zagrebačke nadbiskupije

Već nekoliko godina u nekim dekanatima Zagrebačke nadbiskupije, a od prošle godine i u gradu Zagrebu, održavaju se susreti osnovnoškolaca koji će primiti sakrament svete Potvrde. Ovogodišnji susreti krizmanika održani su u Karlovcu (18. ožujka), Zagorskom arhiđakonatu (18. veljače, 18. ožujka i 1. travnja), Zagrebu (1. travnja) te Sisku (6. svibnja).

Nakana ovih susreta je da djeca koja se pripremaju za krizmu dožive zajedništvo izvan vjeronaučne dvorane te da se susretnu s biskupom. Naime, zbog velikog broja krizmi koje se održavaju, Nadbiskupu ili pomoćnim biskupima nije moguće doći podijeliti krizmu u svaku župu, već to čine delegati koje nadbiskup imenuje.

Prvi ovogodišnji susret krizmanika

održan je u župnoj crkvi Srca Isusova u karlovačkom Novom Centru u subotu 18. ožujka. Iako se ovaj susret održava već nekoliko godina uoči blagdana sv. Josipa koji je zaštitnik grada Karlovca, po prvi se puta krizmanicima pridružio i pomoćni biskup zagrebački Josip Mrzljak. Susret je protekao u ugodnom ozračju, a krizmanicima je pružena mogućnost postaviti biskupu i nekoliko pitanja. Dekan karlovačkog dekanata preč. Ferdinand Vražić koji je pozdravio biskupa Mrzljaka u ime svih prisutnih, čestitao mu je i imendan. Susret je pjevanjem uljepšao zbor mladih iz župe Rečica.

Nekoliko vjeroučitelja koji predaju vjeronauk u školama zagorskog arhiđakonata u dogovoru sa župnicima odlučili su kroz sportsko duhovne susrete okupiti krizmanike. Na prvom susretu koji je održan u Pregradi 18. veljače 2006. okupilo se više od 400

krizmanika. Voditelji su djecu uveli u susret kratkom meditacijom, a potom je održano nekoliko sportskih aktivnosti u koje su se mogli uključiti svi krizmanici te kratki vjeronaučni kviz. Vrlo dobar odaziv i zadovoljavajući tijek susreta potaknuo je organizatore da već u ožujku organiziraju idući takav susret koji je održan na tri mjesta: u Bistri, Gornjoj Stubici i Tuhlju. Završni susret održan je u Mariji Bistrici 1. travnja gdje se krizmanicima pridružio i biskup Vlado Košić koji je predvodio misno slavlje, a zatim se s krizmanicima zadržao u kratkom druženju.

Drugi susret zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića s oko 4000 krizmanika grada Zagreba pod geslom *Samo Tvojoj riječi vjerujem* održan je u subotu 1. travnja u KC Dražen Petrović. Tijekom tog susreta krizmanici su se prisjetili blagopokojnog pape Ivana Pavla II. uoči prve godišnjice njegove smrti.

Posljednji ovogodišnji susret krizmanika održan je 6. svibnja u Sisku zajedno s njihovim župnicima i biskupom Vladom Košićem. ■

Susreti animatora mladih u Malom Lošinj – ljeto 2006.

Ljeto je pred nama! Mnogi će i ove godine krenuti na more na odmor (čitaj: bijeg od kuće, posla i problema....). Među njima bit će i mnogi naši mladi koji će ljetne praznike iskoristiti malo »opuštenije«! Pa ipak, nije svaki odmor tulumarenje i besciljno druženje. Ima i mjesta gdje mladi mogu otići na more i provesti nekoliko dana u zajedništvu, igri, molitvi, svakodnevnoj svetoj Misi, ali i radu... Zar stvarno ima takvih mjesta? Pitate li mlade u svojim župama reći će vam: »Da, to je Dom sv. Martina u Malom Lošinj!« Zaista, već treću godinu zaredom animatori i predstavnici mladih iz župa Zagrebačke nadbiskupije okupljat će se u Malom Lošinj od početka srpnja do kraja kolovoza ove godine. Svakog tjedna dolazit će skupina mladih iz jednog dijela Zagrebačke nadbiskupije (Zagreb,

Zagorje, Velika Gorica, Samobor, Karlovac, Sisak, Bjelovar, Križevci, Kutina i dr.). Svim mladima zajednička je želja učiniti vlastitu vjeru jačom i naučiti kako je svjedočiti u vlastitim župnim zajednicama, u školama i na fakultetima. I ove će se godine mladi pripremati za brojne zajedničke projekte koje će nastojati ostvariti u svojim dekanatima i župama. Pri tom neće zaboraviti ni Sinodu, jer smo u našoj Nadbiskupiji u vremenu hoda »u novosti života« u koji su se uključili mnogi naši mladi. Bit će prilike razmišljati i o središnjem godišnjem hodočašću mladih u Mariju Bistricu koje će biti u rujnu mjesecu. S mladima će tijekom ljeta boraviti i svećenici koji će voditi pojedine skupine uz pomoć animatora. Da mladi ne bi bili gladni pobrinut će se i ove godine osoblje Doma sv. Martina zajedno s upraviteljem kuće. ■

ADVENTSKA AKCIJA MLADIH

Vijenac ljubavi prema Bogu i bližnjemu

Adventska humanitarno–molitvena akcija mladih iz župa grada Zagreba i okolice održana je prošle 2005. godine, u razdoblju od kraja studenog do posljednje nedjelje Adventa. Mladi su kroz četiri adventske subote i nedjelje priredili prigodni sajam te bdjenje u crkvi sv. Marije na Dolcu. Kroz to su vrijeme spleli adventski vijenac ljubavi prema Bogu i bližnjemu na kojem su gorjele svijeće molitava i dobrih djela na jasno izrečenu nakanu – *Dajmo Božiću mir!* Akcijom su mladi željeli posvijestiti adventsko vrijeme iščekivanja Isusova dolaska te pomoći obiteljima koje su u potrebi na području njihovih župnih zajednica, a u nadi snažnijeg međusobnog zblizavanja. U akciji su sudjelovali mladi iz 54 župe te zajednica mladih Kolping, na način da su u svojim

župama izrađivali raznovrsne rukotvorine kao što su čestitke, jaslice, ukrasi za bor, pekli kolače, da bi sve to prodavali na sajmu subotom ispred Zagrebačke prvostolnice. Adventski sajam obogatilo je svojim sudjelovanjem i 31 zbor mladih kao i djece koji su pjevanjem adventskih pjesama stvarali posebno ozračje iščekivanja malog Božića. Vrhunac svakog subotnjeg dana bilo je molitveno bdjenje u crkvi sv. Marije na Dolcu kada je bilo blagoslovljeno i adventsko svjetlo koje su mladi nosili u svoje župe kao simbol mira, nade i Kristove prisutnosti. Akcijom je prikupljeno oko trideset tisuća kuna za potrebite, podijeljeno oko stotinjak paketa hrane, pohođeno ukupno 153 obitelji, dva Caritasova dječja doma, dječja bolnica u Klaićevoj i nekoliko domova umirovljenika. ■

U svaku katoličku obitelj

Glas Koncila

hrvatski katolički tjednik

pretplatite se i vjeromdostojne novine stižu na vašu adresu

Kaptol 8, pp 216, Zagreb, tel.: 01/ 4874 326, faks: 01/ 4874 328
www.glas-koncila.hr, e-pošta: pretplata@glas-koncila.hr

MOLITVA ZA SINUDU

Bože, svemogući i dobri Oče!

Ti si nas u Kristu izabrao prije vjekova, da bismo bili tvoj sveti narod. Otvori nam srce nadi i milosti Sinode kao tvojemu pozivu na obnavljanje zajedničkoga doma naše svete Zagrebačke Crkve, da u svijetu bude vidljivi znak tvoje ljubavi koja prihvaća, oprašta i spašava.

Gospodine Isuse, Dobri pastiru!

Ti vodiš Crkvu na životne pašnjake. Daj da zajednički dijelimo radosni napor Sinode, kao put novoga navještaja Radosne vijesti. Daj da u vjerničkim zajednicama poraste glad za tvojom riječju i da je svjedoče životom, preobražavajući svijet na sliku tvoga Kraljevstva.

Duše Sveti, dare Ljubavi!

Poslan si od Oca i Sina, da bi nas vodio prema zreloj vjeri. U srcima svih vjernika, pobudi iskrenu želju za solidarnošću, kako bi Sinoda bila djelatan odgovor na očekivanja ljudi.

Podari nam snagu svjedočenja; budi zalag našega jedinstva, izvor utjehe i nade te sigurnost prepoznavanja istine!

Blažena Djevice Marijo, Majko Crkve!

U zajedništvu sa svetima koji su nosili Evanđelje u hrvatskoj Domovini, prati naše korake, da bismo zajedno živjeli događaj Sinode kao dar nove Pedesetnice kako bi svaka kršćanska zajednica postala kvascem čovječnijega društva. Po Kristu Gospodinu našem. **Amen**

Tekst: Ivan Šaško

HIMAN

Druge sinode zagrebačke nadbiskupije M. Martinjak (2005.)

Moderato (cca ♩ = 75)

1. Mi - lo - stiv Bo - že, Sve - sil - ni ti
 2. Kad grijeh nam put je pre - kri - o ti
 3. Već du - gih de - vet sto - lje - ća za -
 4. U mo - li - tvi smo za - jed - no, jer -
 5. Po - da - ri riječ nam pla - me - nu i
 6. a Maj - ka, pu - na mi - lo - sti, ta
 7. Au - gu - stin i A - loj - zi - je, svje -
 8. Sva sr - ca u - sta sla - ve, te, je -

1. stva - raš sve iz lju - ba - vi i
 2. dar si svije - tu po - sla - vi o
 3. hva - lju je - mo za tvoj spas po
 4. ti nas, Bo - že, i - za - bra, i, što
 5. sna - gu Du - ha gor - lji - vat - sve
 6. Du - ša du - še hr - vat - ske i
 7. do - ci ječ - ne I - sti - ne, s mar -
 8. din - stven, troj - stven Bo - že svet, U

1. Crk - vu svo - ju o - kup - ljaš na
 2. Si - nu smrt po - bije - dio o da
 3. sla - ve ve - ci te, mo - li - mo: čuj
 4. pri - mi - smo to da - je - mo, da
 5. sta - ro, gle, već u - mi - nu
 6. U - res Crk - ve naj - ljep - ši, za
 7. kom su - na - ma o - sta - li trag
 8. lju - ba - vi nas ob - nav - ljaj za

1. no - vi ži - vot po - ziv - i vaš
 2. no - vim pu - tem ho - di - vaš
 3. za - gre - bač - ke Crk - ve glas! i vaš
 4. no - vi ži - vot is - kli - ja, što glas!
 5. no - vu na - du ra - dos - nu, ja.
 6. go - va - ra sve vjer - ni - ke, sve i
 7. Du - ha tvo - je sve - to - sti, i
 8. no - vo ne - bo, no - vi svijet. s Mar - štijet. U svijet.

Impressum

Izdavač: Tajništvo za pripremu Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije • **Glavni urednik:** dr. Tomislav Markić •

Izvršni urednik: Mihael Sokol • **Uredništvo:** Zvonimir Ancić, Mirjana Anđić, Ines Karačić, Marko Kovač, Verica Kraš Villa, Tomislav Markić, Branko Murić, Mihael Sokol, Mladen Škvorc • **Fotografije:** V. Čutura, D. Grden, N. Pintarić, M. Sokol, Arhiv Glasa Koncila, Arhiv Tajništva Sinode • **Lektura:** Jelena Vuković

• **Adresa:** Kaptol 31, p.p. 553, Zagreb, tel.: 01 4894835, e-mail: sinoda@zg-nadbiskupija.hr • **Grafička priprema:** Glas Koncila, Tomislav Kučko, Kaptol 8, Zagreb • **Tisak:** Tiskara Zagreb d.o.o., Radnička cesta 210, Zagreb • **Glasnik, kao besplatni obiteljski primjerak, izlazi povremeno.**